

Aprobat prin Decizia
Consiliului Local Peresecina
nr. din 00.00.2020.

Strategia de Dezvoltare a satului Peresecina pentru anii 2021-2026 (draft)

Realizarea acestui document a fost posibilă datorită suportului generos din partea poporului American prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Conținutul acestui material ține de responsabilitatea Grupului de Lucru pentru Planificare Strategică creat prin Dispoziția primarului nr. 02/1-7-56 din 12 octombrie 2020 și nu reflectă în mod necesar viziunea USAID sau a Guvernului Statelor Unite

Cuprins

1. Introducere și rezumat executiv	5
1.1. Fișa de rezumat PSM	5
1.2. Contextul național și regional	5
1.3. Comisia și echipele PSM	6
1.4. Aprobarea consiliului local	7
2. Introducere în planificarea strategică.....	8
2.1. Dezvoltarea metodologiei de pregătire a planului strategic.	8
2.2. Informații generale despre comunitate	8
3. Profilul și analiza comunității.....	10
3.1. Caracteristici geografice și de mediu	10
3.1.1. <i>Caracteristici fizico-geografice</i>	10
3.1.2. <i>Planificare spațială</i>	11
3.1.3. <i>Resurse naturale</i>	12
3.1.4. <i>Factorii de poluare a mediului</i>	13
3.2. Demografie	13
3.2.1. <i>Resurse Umane</i>	13
3.2.2. <i>Forța de Muncă</i>	17
3.3. Servicii Sociale	17
3.3.1. <i>Caracteristicile grupurilor vulnerabile</i>	17
3.3.2. <i>Servicii Educaționale</i>	19
3.4. Economia.....	24
3.4.1. <i>Structura de afaceri a economiei locale și a domeniului de afaceri</i>	24
3.4.2. <i>Sectorul Agriculturii</i>	26
3.4.3. <i>Comerțul și serviciile</i>	27
3.5. Infrastructura.....	28
3.5.1. <i>Infrastructura Utilităților Publice</i>	28
3.5.2. <i>Fondul locativ</i>	32
3.6. Buna guvernare și management	33
3.6.1. <i>Gestionarea administrativă</i>	33
3.6.2. <i>Bugetul Local</i>	36
3.6.3. <i>Societatea civilă</i>	39
3.7. Analiza SWOT	40
4. Strategia de dezvoltare socio-economică	43
4.1. Viziunea comunității.....	43
4.2. Cadrul și direcțiile strategice	43
4.3. Planul de acțiuni pentru anii 2021 – 2026	44
4.4. Planul și cadrul de monitorizare și evaluare	51
Anexe.....	54
Anexa 1. Fișe de proiecte.....	54
Anexa 2. Sesiunea de prioritizare a proiectelor eligibile finanțării din partea programului CM ...	62

Lista figurilor

Figura 1. Structura terenurilor	11
Figura 2. Proportia populației de sex masculin și feminin, anul 2020.....	14
Figura 3. Dinamica populației (2014-2020).....	14
Figura 4. Evoluția numărului de nașteri și decese	15
Figura 5. Evoluția numărului de persoane plecate și venite oficial în Peresecina (2014-2019)	16
Figura 6. Agenții economici după forma organizatorico-juridică.....	24
Figura 7. Structura fondului funciar,%.	27
Figura 8. Categoriile de drumuri.....	28
Figura 9. Dinamica extinderii rețelelor de apă și canalizare	30
Figura 10. Ponderea locuințelor conectate la rețele de utilități. (nr. locuințe).....	33
Figura 11. Structura veniturilor, anul 2019.....	36
Figura 12. Structura cheltuielilor, anul 2020.	37
Figura 13. Structura cadrului instituțional de monitorizare și implementare a Strategiei	52

Lista tabelelor

Tabelul 1. Componenta grupului pentru planificare strategică	6
Tabelul 2. Indicatori socio-economici	8
Tabelul 3. Populația Natalitatea, mortalitatea și migrația populației, persoane la începutul anului.	14
Tabelul 4. Populația după caracteristici sociale (la început de an 2020).....	16
Tabelul 5. Forța de muncă	17
Tabelul 6. Numărul șomerilor înregistrați.....	17
Tabelul 7. Persoane cu dizabilități (la început de an 2020).	18
Tabelul 8. Populația după caracteristici sociale (la început de an 2020).....	18
Tabelul 9. Serviciile sociale prestate în localitate	19
Tabelul 10. Instituții educative preșcolare.....	20
Tabelul 11. Instituții educative	21
Tabelul 12. Instituții de menire culturală.	22
Tabelul 13. Instituțiile educaționale și de învățământ	23
Tabelul 14. Instituțiile de sănătate.....	24
Tabelul 15. Agenții economici după forma organizatorico-juridică	25
Tabelul 16. Repartizarea populației ocupate pe principalele tipuri de activități economice, persoane	25
Tabelul 17. Imobile și terenuri propuse pentru investiții.	25
Tabelul 18. Necesitățile locale pentru dezvoltarea unor afaceri.....	26
Tabelul 19. Structura fondului funciar.....	26
Tabelul 20. Piața funciară.	27
Tabelul 21. Principalii agenți economici	27
Tabelul 22. Infrastructura de transport.	29
Tabelul 23. Transportul de pasageri.....	29
Tabelul 24. Prestatorul de servicii comunale.....	30
Tabelul 25. Sistemul de alimentare cu apă.....	30
Tabelul 26. Sistemul de canalizare	30
Tabelul 27. Gazificarea	31
Tabelul 28. Sistemul de evacuare a deșeurilor.....	31
Tabelul 29. Servicii informaționale și de telecomunicații:.....	32
Tabelul 30. Întreprinderi municipale.	32
Tabelul 31. Dinamica asigurării localității cu servicii	32
Tabelul 32. Consiliul local, după sexe, vârste și vechime.	34
Tabelul 33. Serviciile publice și atribuțiile lor.	34
Tabelul 34. Aparatul primăriei, după sexe, vârste și vechime.	35
Tabelul 35. Veniturile bugetului local, 2018 - 2020, lei	36
Tabelul 36. Veniturile bugetului local, anul 2019, lei.....	37
Tabelul 37. Structura și evoluția cheltuielilor bugetare conform clasificății funcționale 2017-2020, mii lei	38

Tabelul 38. Lista proiectelor implementate la nivel local (pentru anii 2015 – 2019)	39
Tabelul 39. Sectorul asociativ (ONG-urile locale)	39

1. Introducere și rezumat executiv

1.1. Fișa de rezumat PSM

Acest document reprezintă Strategia de Dezvoltare Comunitară (în continuare SDC) a s. Peresecina pentru perioada anilor 2021 - 2026. Aceasta a fost elaborată cu suportul Grupului de Lucru pentru Planificare Strategică (în continuare GLPS) constituit prin Dispoziția primarului, cu asistența tehnică și metodologică din partea consultanților Institutului de Dezvoltare Urbană, în cadrul Programului "Comunitatea Mea" implementat de IREX și finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Conținutul acestui material ține de responsabilitatea GLPS și nu reflectă în mod necesar viziunea USAID sau a Guvernului Statelor Unite.

Strategia a urmărit elaborarea analizei diagnostic, viziunii, obiectivelor strategice și planului de acțiuni pentru perioada 2021 – 2026, precum și dezvoltarea unui portofoliu de proiecte. Strategia pune în valoare punctele forte ale comunității și se bazează pe potențialul socio-uman, dezvoltarea economiei locale, serviciilor publice, instituțiilor infrastructurii sociale și de afaceri precum și pe capacitatea autorităților publice locale și structurilor societății civile privind asumarea responsabilității pentru procesul de dezvoltare locală.

Principiile care stau la baza elaborării documentului sunt: (i) promovarea unei guvernări locale eficiente și responsabile; (ii) promovarea unui proces decizional participativ și (iii) promovarea principiilor dezvoltării durabile la nivel local.

Principalele obiective urmărite de SDC a s. Peresecina sunt: (i) determinarea viziunii și direcțiilor strategice de dezvoltare, dinamica și profunzimea dezvoltării propuse; (ii) eficientizarea activității autorităților publice locale în gestionarea comunei; (iii) utilizarea eficientă a resurselor financiare; (iv) promovarea comunei (aspecte unice, irepetabile, competitive); și (v) atragerea surselor externe de finanțare (buget de stat, investiții străine, donații, granturi) pentru a implementa proiectele investiționale planificate.

Beneficiari ai Strategiei sunt locuitorii s. Peresecina, autoritățile administrației publice locale, structurile societății civile, instituțiile educaționale, sectorul privat, tinerii, precum și toate persoanele interesate în dezvoltarea durabilă locală.

SDC a s. Peresecina pentru anii 2021 – 2026 este structurată pe cinci compartimente și include: (i) profilul comunității (inclusiv analiza SWOT); (ii) cadrul general al strategiei (viziunea și direcțiile de dezvoltare); (iii) etapele de implementare și monitorizarea implementării strategiei; (iv) planul de acțiuni; (v) portofoliul de proiecte prioritare.

Planul de acțiuni pentru anii 2021 – 2026 cuprinde totalitatea acțiunilor/măsurilor orientate spre atingerea obiectivelor strategice, cu indicarea: costului estimativ, perioadei de implementare, responsabililor pentru realizarea acțiunilor, potențialelor surse de finanțare, precum și a indicatorilor de monitorizare și a rezultatelor așteptate după implementarea fiecărei acțiuni/proiect.

1.2. Contextul național și regional

SDC pentru perioada 2021 – 2026 este un document complex, elaborat printr-un larg parteneriat, care este corelat cu cele mai importante documente strategice naționale, sectoriale și regionale:

- Strategia Națională de Dezvoltare Moldova 2030;
- Strategia de alimentare cu apă și sanitație pentru anii 2014 – 2028;
- Strategia de Gestionare a Deșeurilor în Republica Moldova, pentru anii 2013 – 2027;
- Strategia de dezvoltare a turismului

- Strategia Națională de Dezvoltare Regională
- Strategia de Dezvoltare Regională Centru
- Programul regional sectorial în domeniul alimentării cu apă și canalizare din Regiunea de dezvoltare Centru;
- Programul regional sectorial în domeniul managementului deșeurilor solide din Regiunea de dezvoltare Centru;
- Programul regional sectorial în domeniul drumurilor regionale și locale din Regiunea de dezvoltare Centru;
- Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030.

SDC a s. Peresecina pentru perioada 2021 - 2026 constituie Carta dezvoltării pe termen mediu pentru comunitate și factorii importanți pentru dezvoltarea satului și, în același timp, cartea de vizită a comunei și a aspirațiilor sale de dezvoltare pentru investitori, turiști și cei care sunt interesați de a se stabili în zonă. Documentul vizează:

- Asigurarea documentului integrator de planificare a dezvoltării satului pe termen mediu și fundamentarea Planului Urbanistic General;
- Identificarea domeniilor cheie, ale aspectelor relevante și proiectelor necesare rezolvării problemelor majore, punerii în valoare a potențialului de dezvoltare și consolidării poziției comunei la nivel raional, regional și național;
- Structurarea unui pachet de proiecte care să asigure implementarea strategiei pe baza finanțării din bugetele local, raional, național și din alte fonduri derulate în prezent;
- Consolidarea și dezvoltarea parteneriatului local pentru dezvoltarea comunei;
- Crearea premiselor pentru parteneriatele zonale/regionale/naționale și accesarea rețelelor internaționale pe teme relevante pentru dezvoltarea comunei;
- Dezvoltarea capacității instituționale a partenerilor locali;
- Conectarea la prevederile documentelor relevante cu caracter strategic și director privind dezvoltarea comunei, regiunii, la nivel național și european;
- Asigurarea condițiilor pentru fundamentarea politicilor publice, programelor și proiectelor potrivit nevoilor comunității și potențialului de dezvoltare pe termen mediu pentru s. Peresecina ;

1.3. Comisia și echipele PSM

Prezentul document reprezintă Strategia de Dezvoltare Comunitară (SDC) a s. Peresecina pentru anii 2021-2026, elaborată într-un mod participativ, conform Manualului de utilizare Ateliere de planificare strategică în Moldova elaborat de programul USAID / Comunitatea Mea (CM) Moldova.

Strategia de Dezvoltare Comunitară reprezintă un document de politică publică, care va ghida acțiunile Administrației Publice Locale, în următorii 5 ani, în vederea asigurării unui proces continuu și coerent de dezvoltare a localității.

Pentru elaborarea strategiei a fost creat grupul de lucru, componența căruia a fost aprobată prin Dispoziția primarului nr. 02/1-7-56 din 12 octombrie 2020, după cum urmează:

Tabelul 1. Componența grupului pentru planificare strategică

#	Numele, prenumele	Locul de muncă	Funcția
1.	Buzu Valentina	APL Peresecina	primar
2.	Marga Gheorghe	APL Peresecina	viceprimar
3.	Gaiduc Galina	APL Peresecina	Secretar consiliu sătesc
4.	Dorogoi Eugenia	APL Peresecina	Contabil-șef
5.	Busuioc Ecaterina	APL Peresecina	dactilograf
6.	Pantea Olga	-	casnică

#	Numele, prenumele	Locul de muncă	Funcția
7.	Zdrobeu Raisa	IP Liceul teoretic A. Donici	profesoară
8.	Iurcu Maria	APL Peresecina	contabil
9.	Ignat Zinaida	AO „Agroinstruire”	Președinte AO
10.	Brihuneț Alexandru	SRL „Brihuneț Soluții”	antreprenor
11.	Costin Oleg	SRL „Partener Select”	antreprenor
12.	Busuioc Maria	IP Liceul teoretic A. Donici	Director adjunct
13.	Cucuruzeanu Varvara	ASCHF	Președinte AO
14.	Fratea Zinaida	Grădinița nr. 3 „Mugurașii”	Director grădinița
15.	Balinschi Ana	Grădinița nr. 2 „Albinuța”	Director grădinița
16.	Cojocaru Maria	Biblioteca satească	bibliotecar
17.	Curcă Silvia	Consiliul local	consilier
18.	Buzu Ludmila	Consiliul local	consilier
19.	Busuioc Valeriu	Consiliul local	consilier
20.	Petrachi Alexandru	Consiliul local	consilier
21.	Dominte Ludmila	Centrul Multifuncțional „Generația Pro ”	Manager Centrul Multifuncțional „Generația Pro ”
22.	Chistol Ion	IP Liceul teoretic A. Donici	Director Liceu

1.4. Aprobarea consiliului local

Strategia a fost aprobată prin Decizia Consiliului local nr. din 00.00.2020.

2. Introducere în planificarea strategică

2.1. Dezvoltarea metodologiei de pregătire a planului strategic.

Acest document a fost actualizat cu scopul de a impulsiona procesul de dezvoltare socio-economică a comunei, de a stabili niște repere clare pentru conjugarea efortului comun al membrilor comunității direcționat spre îmbunătățirea calității vieții cetățenilor.

Metodologia de lucru a respectat logica elaborării unei strategii:

- 1) **Diagnosticul teritoriului**, bazat pe datele existente și realizat cu implicarea părților interesate (administrația publică, mediul de afaceri, societatea civilă) și a responsabililor pe domenii. Această analiză, ce conține o dimensiune tematică, dar și una integrată, a servit drept material de lucru în cadrul grupurilor de lucru.
- 2) **Analiza SWOT** - instrument de analiză a potențialului de dezvoltare a comunei, evidențiază punctele tari și slabe, oportunitățile și amenințările rezultate din diagnosticul teritoriului pe baza unui proces participativ al părților interesate (grupuri de lucru sectoriale, workshop-uri, focus grup-uri, dezbateri cetățenești).
- 3) Strategia conține viziunea și principalele direcții strategice de dezvoltare ale comunei. Acestea sunt măsurabile în termeni de timp, relevanță și rezultate concrete.
- 4) **Planul de acțiuni 2021 – 2026** conține acțiunile concrete de întreprins pe termen scurt și mediu pentru atingerea obiectivelor specifice de dezvoltare stabilite în Strategie.

În același context, metodologia de elaborare a asigurat caracterul participativ și transparent al acestui document prin organizarea de interviuri, chestionare, workshop-uri, training-uri, grupuri de lucru sectoriale, consultări și audieri publice în fazele esențiale de elaborare, pentru exprimarea nevoilor și aspirațiilor tuturor categoriilor sociale. Au fost respectate principiile egalității și echității de gen, incluziunii și reprezentativității tuturor grupurilor din cadrul comunității (criterii de vârstă, sex, etnie, apartenență religioasă, categorii vulnerabile, etc.).

Pe baza planului de acțiuni, vor fi elaborate planuri anuale de activități la nivelul consiliului local Peresecina.

2.2. Informații generale despre comunitate

La 01.01.2020, în s. Peresecina sunt înregistrate valorile următorilor indicatori socio-economici:

Tabelul 2. Indicatori socio-economici

	Indicatori socio-economici	2020
1.	Total populație, persoane inclusiv	8114
1.1.	Copii de vârstă preșcolară (0-6 ani)	592
1.2.	Copii de vârstă școlară	1156
	Dintre aceștia elevi în clasele 1-4	484
	Dintre aceștia elevi în clasele 5-9	556
	Dintre aceștia elevi în clasele 10-12	116
1.3.	Populație economic activă	6644
1.4.	Populație ocupată în economie	5476
1.5.	Populație plecată (migranți)	468
2.	Număr de agenți economici	84
	-persoane fizică	37
	-persoană juridică	47

	Indicatori socio-economici	2020
3.	Număr de salariați	4655
4.	Salariul mediu (estimativ)	5500
5.	Bugetul total executat (venituri) anul 2019, mln. lei	13080,0
5.1	% Venituri proprii	30
6.	Număr total de gospodării	3251
6.1	% din gospodării conectate la apeduct	72%
6.2	% din gospodării conectate la canalizare	24%
6.3	% din gospodării contract de evacuare centralizată a deșeurilor	55%
6.4	% de gospodării conectate la rețeaua de gaz	65%
7.	Lungimea drumurilor locale (total), km	57
7.1	% din drumuri locale cu acoperire rigidă (asfalt și "variantă albă")	65%
7.2	% din străzi cu iluminat stradal	90%

3. Profilul și analiza comunității

3.1. Caracteristici geografice și de mediu

3.1.1. Caracteristici fizico-geografice

Denumirea:	Peresecina
Anul și data atestării:	4 mai 1436
Suprafața totală:	5257 ha
Numărul de locuitori:	8114 persoane

Istoricul localității:

Satul Peresecina este atestat documentar la 4 mai 1436 printr-o Gramotă semnată de Ilie Voievod și Ștefan Voievod, domni ai Țării Moldovei, prin care dăruiesc lui Duma Uranie moșia unde a fost atestat satul Petrescina.

„Din mila lui Dumnezeu, noi Ilie Voievod, și fratele domniei noastre, tuturor care vor vedea sau o vor auzi de această carte a noastră, că această adevărată slugă și boier al nostru cu dreapta și credincioasă slujbă, pan Duma Uranie a slujit înaintea răposatului nostru și astăzi ne slujește nouă drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasă slujbă, l-am mituit cu deosebită noastră milă și i-am dat în țara noastră, lui și fratelui său pan Petrică, un loc din pustie de cealaltă parte a Ichelului anume Cobîlca, de la obîrșie pînă la gură și Șabolna, și Pelescu, de la obîrșie pînă la gură, și Peresecina de la obîrșie pînă la gură, cîte sate vor putea să se așeze. Toate acestea să le fie uric, cu tot venitul lor, la fel și copiilor lor”.

Încă pînă la constituirea Țării Moldova, în perioada formațiunilor prestatale către sec.IX-X este prima mențiune despre localitatea Petrescina. Conform unei versiuni, Peresecina vine de la slavul *Peresecenie* în traducere – *întretaieri de drumuri – răscruce*, adică localitatea era așezată la întretăierea importantelor drumuri comerciale „de la varegi la greci”. Ca argument istoric în favoarea acestei variante vine explicația, că în epoca *Marilor Migrații* slavii s-au reținut în acest spațiu pentru o perioadă mai îndelungată.

Cea de a doua versiune sustine faptul ca originea denumirii localității este de la cuvîntul *Poroseci* – ponorîțuri, ponoare.

Se presupune ca încă din perioada incursiunilor tătarilor din Crimea, aceștia nu cucereau teritorii, ci savîrșeau incursiuni fulgerătoare în care jefuiau, distrugeau și ardeau localitățile pentru a băga groaza în locuitori, apoi se retrăgeau la baștina lor Crimea. Se consideră că satul atunci era așezat pe locul unde este azi iazul, de la intrarea în sat din direcția Chișinău. Drept confirmare că acolo a fost inițial vatra satului, vorbesc dovezile arheologice din anii 60 ai sec. XX. În timpul lucrărilor agricole acolo au fost găsite urmele unei așezări. Apoi cînd acolo se săpa o fîntînă a fost găsită o piatră funerară pe care era scris *POPA GHEORGHE*, acum greu de spus acesta este parohul satului, ori este un nume de familie. Probabil este vorba de un preot, pentru că este o legendă despre un preot care s-a opus tătarilor. O altă legendă spune că unde este azi satul era codru, salvarea locuitorilor cînd navăleau tătarii, aceștea fiind locuitori de stepă, ocoleau pădurea. Și pentru că incursiunile lor se îndesise, locuitorii erau siliți să i-a drumul codrului prea des, așa că întemease acolo niște bordeie, pentru a ajunge la așezarea din codru trebuia să mergi pe malul unui pîrîiaș, se crede că pîrîiașul este rîpa ce împarte azi satul în două părți. Pîrîiașul pornea de la un izvor unde creșteau doi peri seci. Acești doi pomi au devenit parolă pentru localnici, ca să nu ajungă acolo vre-un străin la întrebarea unde mergi răspundeau la *peri seci*. Cu timpul satul s-a așezat definitiv în codru și parola a devenit numele localității *Peresecina*.

Primele familii, care au stat la fondarea satului au fost: BUZU, FRATEA, MOGA. Într-un dosar ce este atestat cu anul 1844 și care conține recensământul familiilor, se menționează că familia BUZU este prima care a întemeiat satul Peresecina. La începutul sec.XVI au apărut și familiile BUSUIOC, URSU, POPA, PANTEA, ERHAN și ARSENIE.

Simbolurile localității:

Stema satului Peresecina constă dintr-un cerc de culoare alba, în interiorul căruia se află un scut de culoare roșie. Pe scut este întipărit un copac cu rădăcini și un strugure de poamă. Totodată în interiorul scutului este înscris anul fondării satului Peresecina- 1436. Fiecare element heraldic al stemei are o explicație:

Cercul semnifică globul pământesc, unde se regăsește localitatea Peresecina. Culoarea albă simbolizând viața, pacea, adevărul, speranța, inocența, respect, puritate.

Scutul exprimă gloria poporului moldovenesc. Culoarea roșie semnifică curajul, îndrăzneala, dragostea și sacrificiul de țară.

Copacul cu rădăcini – simbol al forței fizice și morale, dârzeniei, statorniceii, rezistenței în timp, veșniciei și se referă la așezarea geografică a localității în zona Codrilor moldavi, unde au avut loc cele mai importante evenimente istorice.

Strugurele de poamă reflectă cultivarea viței de vie, ca ramură economică preponderentă în localitate. Simbolizează pacea, bunăstarea, abundența și belșugul.

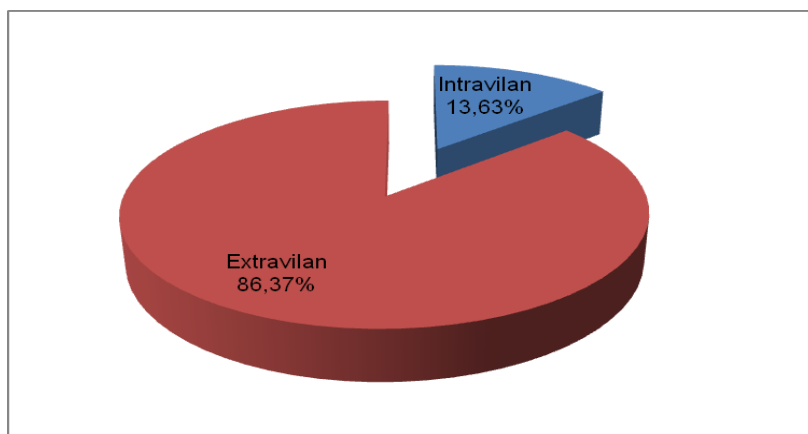
3.1.2. Planificare spațială

La data de 01.01.2020 suprafața totală a satului Peresecina a constituit 5257 ha, din care ponderea extravilanului este de 86,37% (4540,6 ha), iar a intravilanului este de 716,4 ha (13,63%), destinat pentru construcția de locuințe, obiective sociale și alte elemente de infrastructură. În total terenurile sub construcții ocupă o suprafață de 251,5 ha, drumuri și căi de comunicații 217,4 ha, ape 141 ha, păduri 1004 ha, terenuri agricole 1842 ha, rezerva 7 ha, alte terenuri 1077,7 ha.

Intravilan - teritoriul ocupat de terenuri, amenajări și construcții ce constituie localitatea, inclusiv de terenuri prevăzute pentru extinderea ei. Limita intravilanului este stabilită prin planul urbanistic general.

Extravilan - teritoriul din afara intravilanului localității cuprins în limita teritoriului administrativ, care înglobează activități dependente sau nu de funcțiile localității conform planurilor urbanistice și planurilor de amenajare a teritoriului.

Figura 1. Structura terenurilor

Sursa: Primăria Peresecina .

Perimetru al localității este hotarul intravilanului (teritoriului ei) care îl desparte de extravilan. Perimetrul respectiv al localității se stabilește prin reglementarea regimului proprietății funciare în conformitate cu planul general și pe baza argumentării tehnico-economice a dezvoltării orașului și satului (comunei). Perimetrul orașelor se stabilește și se modifică de către Guvern. Perimetrul celorlalte localități se stabilește și se modifică de autoritățile administrației publice locale.

Includerea terenurilor în perimetrul localității nu implică suspendarea dreptului asupra terenurilor aflate în posesiune sau în folosință. (Codul funciar, art.43).

3.1.3. Resurse naturale

Resursele naturale din UAT includ 5257 ha de terenuri, inclusiv 2707 terenuri agricole, 59,5 terenuri sub ape, o carieră de piatră, 1033 ha a fondului forestier, care sunt gestionate de către ÎS "Moldsilva".

Suprafața terenurilor agricole constituie 2707,1 ha (51,5%), din totalul de 5257 ha a localității.

Terenurile cu destinație agricolă sînt terenurile arabile, plantațiile multianuale, fînețele, mașurile, pepinierele și altele asemenea. Terenurile agricole pot fi atribuite în folosința întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor agricole, precum și cetățenilor pentru agricultură, legumicultură, pășuni și fînețe.

Localitatea dispune de un patrimoniu istoric constituit din biserică creștin-ortodoxă "Sfîntul Ioan Teologul" și „Sf. Arhangheli Mihail si Gavriil”.

Biserica Hramul "Sfîntul Ioan Teologul" Lucrările de construcție a bisericii au început în anul 1895, au fost finisate în anul 1905. Localnicii au denumit-o ca biserica nouă. Biserica are o arhitectură deosebită: înaltă, cu pereți construiți din piatră, acoperită cu metal, înfrumusețată de două turlă și o clopotniță. Biserica a fost construită de meșteri ruși, în perioada sovietică nu a fost închisă, a activat în regim normal. Pictura bisericii a fost renovată în anul 2010. Parohul bisericii este protoereul mitrofor Vasile Garbuz, personalitate complexă decorat cu distincții de stat: 2003 – ordinul de onoare a RM; 2013 – ordinul "Om emerit a RM", și parohiale: decorațiuni a Parohiei Ruse - "Marele Cneaz Vladimir", "Daniil Maskovski", "Cuviosul Serghie de la Radonej"; decorațiuni a Parohiei Modovei – ordinul "Ștefan cel Mare" și "Cuviosul Paisie Velickovski".

Biserica Hramul „Sf. Arhangheli Mihail si Gavriil” a fost ridicată în anul 1846 în jurul bisericii vechi din lemn, care nu se știe cînd și de cine a fost ctitorită, cu suportul surselor financiare acumulate de la săteni și a fost sfințită la data de 8 noiembrie a aceluiași an. Biserica are o arhitectură deosebită: înaltă, cu pereți construiți din piatră, acoperită cu metal, înfrumusețată de o turlă cu clopotniță, clopotul fiind datat cu o inscripție, precum că a fost turnat în anul 1726, are un pridvor deschis spre miază-zi. Începînd cu anul 1874, cînd în fruntea Bisericii din Basarabia a fost

numit arhiepiscopul Pavel, trimis de Rusia, se introduce limba rusă. Arhiepiscopul Pavel interzice oficierea slujbelor în limba maternă în toate bisericile din Basarabia, iar cărțile bisericești în limba română au fost cerute la episcopie, unde au încălzit cu ele sobele. Timp de 7 ani, cât a slujit el la Chișinău, populația din Peresecina, în semn de protest, nu venea la slujbele religioase, oficiate în limba rusă. În anul 1959 biserica a fost închisă din cauza politicii antireligioase a regimului sovietic. Timp de 3 decenii lăcașul sfânt a fost lăsat în voia sorții, fiind deteriorate și furate obiecte sfinte, icoane, biserica aproape în întregime fiind distrusă. Din 1989 a început reparația bisericii, cu ajutorul enoriașilor, care a durat pînă în anul 1991, cînd a fost deschisă și a început să officieze slujbe. În 1991 a fost sfințit acest lăcaș sfânt de către preotul Andrei Brașoveanu, susținut de un preot străin, la care au participat enoriașii din sat. După sfințire în biserică se oficiau numai praznice de pomenire, înmormîntări și alte trebuințe pentru oameni, slujbele în biserică au început să se facă din 1992.

Monumentul consacrat „Veteranilor din cel de-al II război Mondial” este înregistrat în registrul monumentelor. La moment este într-o stare dezastruoasă și necesită renovare urgentă.

3.1.4. Factorii de poluare a mediului

Teritoriul localității reprezintă un complex variat de zone fizico-geografice și naturale, relieful coboară și se ridică în trepte de la Sud spre Nord. Cantitatea de precipitații este neuniformă, deseori survin perioade cu secete. Solurile sînt supuse permanent unei degradări intensive, cauzată de factori naturali și antropogeni. Scăderea fertilității solului este evidentă, îndeosebi, din cauza sporirii gradului de erodare a solului. Nerespectarea cerințelor tehnologiei prelucrării solului duce la dezvoltarea procesului de eroziune a solului. Fragmentarea terenurilor agricole a exclus posibilitatea practicării unei agriculturi durabile bazată pe tehnologii moderne de prelucrare și conservare a solului.

Gestionarea deșeurilor reprezintă o problemă de importanță majoră a fiecărei comunități. Înțelegerea acestui fapt va determina reușita planurilor de gestionare a tuturor categoriilor de deșeuri. Gestionarea deșeurilor, se referă în mod special la educația privind colectarea, transportarea, tratarea, reciclarea și depozitarea deșeurilor. De obicei, termenul se referă la materialele rezultate din activități umane și la reducerea efectului lor asupra sănătății oamenilor, a mediului, sau aspectului unui habitat. Gestionarea deșeurilor are ca scop și economisirea unor resurse naturale prin reutilizarea părților recuperabile.

Calitatea vieții este strict condiționată și de calitatea serviciilor de gospodărie comunală, a calității mediului în care trăim. În vederea realizării obiectivelor strategice privind gestionarea deșeurilor, măsurile și acțiunile întreprinse necesită a fi corelate în conformitate cu legislația Republicii Moldova, care este bine reflectată în planurile de gestionare a deșeurilor care constituie instrumente importante pentru implementarea politicilor de mediu și atingerea obiectivelor stabilite în domeniul gestionării deșeurilor. În acest context, apare necesitatea soluționării problemei în ansamblu, fiindcă lipsa de finanțe, neîndeplinirea unor măsuri de ordin gospodăresc duc la unele încălcări în gestionarea deșeurilor.

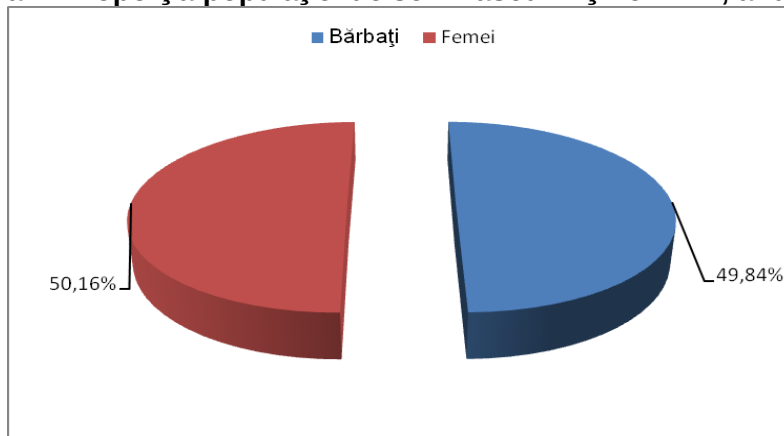
3.2. Demografie

3.2.1. Resurse Umane

La 01.01.2020 populația totală a localității constituia 8114 persoane, dintre care 4070 femei (50,16%) și 4044 bărbați (49,84%).

La nivel de țară conform estimărilor, la începutul anului 2020, populația feminină a constituit 1371,2 mii persoane sau 51,9% din populația țării (comparativ cu 52,2% la 1 ianuarie 2019). Totodată, populația masculină a reprezentat 1269,2 mii persoane sau 48,1% din populația țării (47,8% la 1 ianuarie 2019). În concluzie raportul de gen în satul Peresecina este mai echilibrat, comparativ cu raportul de gen pe țară.

Figura 2. Proporția populației de sex masculin și feminin, anul 2020

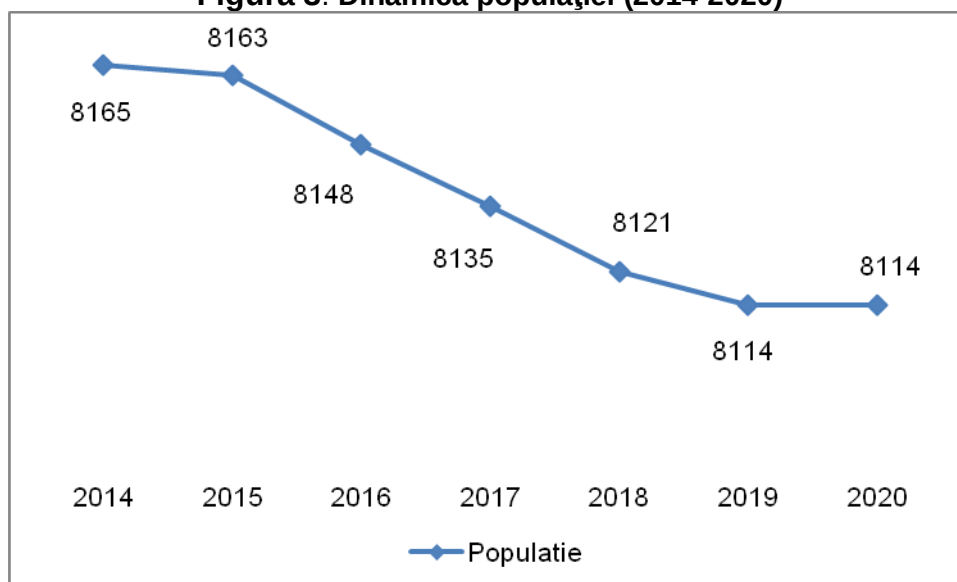

Sursa: Primăria Peresecina.

Dinamica populației

Efectivul total al populației satului Peresecina în perioada 2014-2020 a avut o evoluție descrescătoare. Pe durata întregii perioade, dinamica populației a fost negativă, numărul locuitorilor a scăzut cu – 51 de unități de la 8165 de persoane în 2014, la 8114 în 2020, ceea ce reprezintă o scădere de cca. 0,62%.

Figura 3. Dinamica populației (2014-2020)

Sursa: Primăria Peresecina

În interiorul perioadei, evoluția efectivului a fost în scădere, înregistrându-se o medie de aproximativ 10 unități anual.

Tabelul 3. Populația Natalitatea, mortalitatea și migrația populației, persoane la începutul anului

Perioada	Populația la	Născuți	Decedați	Numărul persoanelor	Numărul persoanelor	Plecați peste hotare la
----------	--------------	---------	----------	---------------------	---------------------	-------------------------

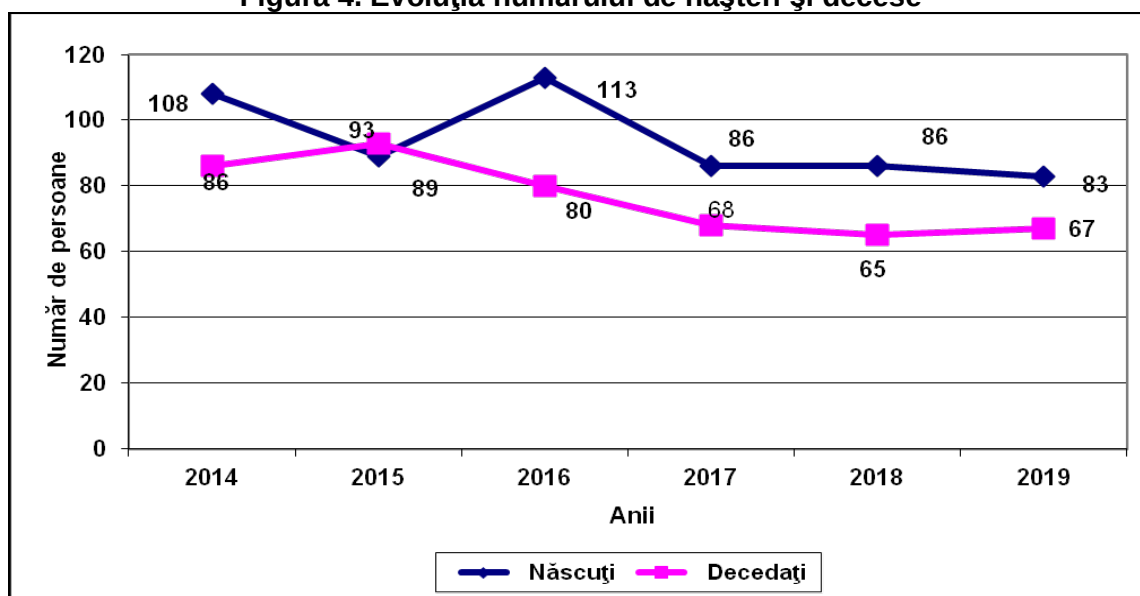
	început de an				sosite, oficial	plecate, oficial	muncă	
			Total	inclusiv copii până la 1 an			bărbați	femei
2014	8165	108	86	0	29	10	267	315
2015	8163	89	93	0	27	8	215	299
2016	8148	113	80	0	36	48	235	296
2017	8135	86	68	0	18	6	235	296
2018	8121	86	65	0	24	26	199	256
2019	8114	83	67	1	56	50	215	243
2020	8114	45	44	0	17	34	215	243

Sursa: Primăria Peresecina

Dinamica populației se produce sub incidența mișcării naturale, exprimate prin sporul natural (diferența dintre nașteri și decese), și a celei migratorii caracterizată de sporul migrator (diferența dintre imigranți și emigranți).

Indicele natalității populației din satul Peresecina în anul 2019 a fost de 83 de nașteri. Această valoare prezintă o scădere cu 3 unități comparativ cu anul 2018 și diminuare cu 25 unități față de indicele natalității înregistrat în anul 2014, ceea ce reprezintă o scădere cu 23 %. Tendința generală a indicelui natalității pentru perioada analizată a fost de scădere.

Figura 4. Evoluția numărului de nașteri și decese

Sursa: Primăria Peresecina

În anul 2019 în Peresecina au fost înregistrate 67 de decese, iar numărul maxim anual înregistrat pe parcursul perioadei 2014-2019, a fost în anul 2015, când au fost înregistrate 93 decese. În perioada analizată, nivelul de mortalitate din localitate a fost în scădere, valoarea minimă de 65 decese a fost înregistrată în anul 2018 și diferă cu 30%, de cea maximă de 93 decese în anul 2015.

Cumulativ pe întreaga perioadă de referință efectivul nașterilor (565 unități) a depășit cu 106 unități numărul deceselor (459 unități), încât **sporul natural pentru perioadă 2014-2019 a fost pozitiv.**

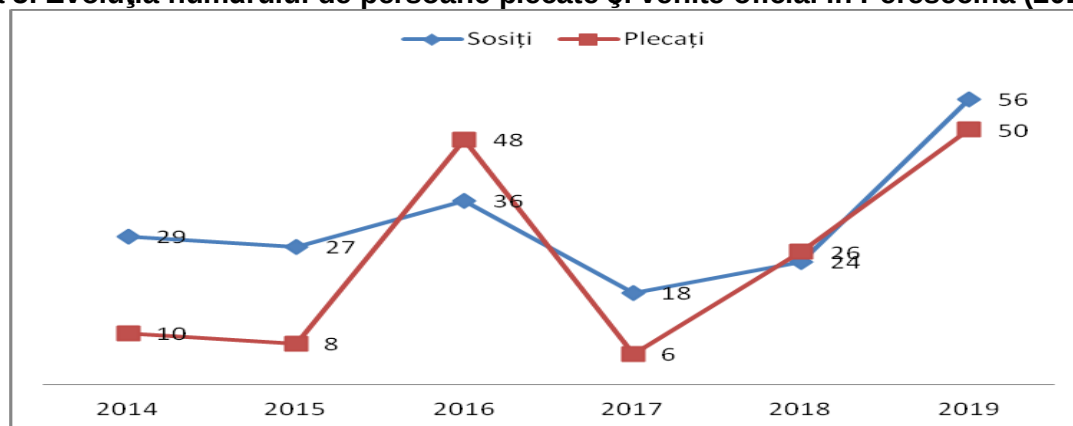
Migrația populației

Mișcarea migratorie împreună cu mișcarea naturală a populației reprezintă sursele de creștere și descreștere a unei populații.

Conform datelor oficiale, sporul migrator pentru anul 2019 a fost pozitiv înregistrând o creștere cu +6 persoane. Din 2014 pînă în 2019 din Peresecina oficial au plecat 148 persoane și au venit 19 persoane.

Conform acelorași date, sporul migrator a fost negativ în anul 2016 și anul 2018, dar care nu a influențat tendința generală a sporului migrator pozitiv.

Figura 5. Evoluția numărului de persoane plecate și venite oficial în Peresecina (2014-2019)

Sursa: Primăria Peresecina

Datele oficiale stabilesc că numărul anual maxim de persoane plecate din Peresecina în perioada analizată a fost de 48 persoane (anul 2016), numărul minim de persoane plecate a fost de 6 persoane (anul 2017).

Scăderea efectivului de populație în perioada 2014-2049 (-51 persoane) coroborată cu sporul natural pozitiv al perioadei (+106 persoane), sugerează un spor migrator neoficial negativ al perioadei care să compenseze diferența și care ar fi determinat de persoane venite/plecate neoficial.

Conform datelor deținute de Primăria Peresecina, în anul 2019 peste hotarele țării s-au aflat 468 persoane dintre care 215 bărbați și 243 femei, în scădere cu 21% comparativ cu anul 2014 când peste hotare se aflau 582 persoane, dintre care 267 bărbați și 315 femei.

Structura pe vârste a populației

La începutul anului 2020, numărul total al populației a fost de 8114 persoane dintre care în vîrstă de 0-6 ani a fost de 592 persoane. 292 dintre aceștia sunt de genul masculin și 300 de genul feminin, dintre care 393 frecventează grădinița (195 băieți și 198 fete). De vîrstă școlară 6 (7) -18 ani sunt 1156 persoane dintre care 625 de genul masculin și 531 de genul feminin. Din numărul total de elevi 484 frecventează clasele 1-4, în nivelul gimnazial sunt 556 copii, iar la nivelul liceal 116 elevi. În satul Peresecina sunt la evidență 3251 gospodării dintre care 73 sau 2,2% sunt părăsite

Tabelul 4. Populația după caracteristici sociale (la început de an 2020)

Populația satului:	Masculin:	Feminin:	Total:
Total	4044	4070	8114
inclusiv:			
- De vîrstă preșcolară (0-6 ani)	292	300	592
Dintre aceștia frecventează grădinița	195	198	393
- 6 (7) -18 ani (de vîrstă școlară)	625	531	1156
Dintre aceștia elevi în clasele 1-4	264	220	484
Dintre aceștia elevi în clasele 5-9	265	291	556
Dintre aceștia elevi în clasele 10-12	54	62	116

Populația satului:	Masculin:	Feminin:	Total:
Care nu frecventează școala	0	0	0
Numărul copiilor lipsiți de îngrijire părintească	5	8	13
Persoane cu dizabilități (invalizi)	198	229	427
Numărul total de familii:			
- Sărace (în conformitate cu Direcția de Asistență Socială)			3
- Cu mulți copii (cu 3 și mai mulți copii)			214
- Monoparentale conduse de femei			142
-Inclusiv cele conduse de femei			135
Numărul total de gospodării:			3251
-gospodării părăsite			73

Sursa: Primăria Peresecina

3.2.2. Forța de Muncă

Din numărul total al populației satului Peresecina de 8114 persoane, în anul 2019 erau 6644 persoane economic active. Acest număr ce constituie 81,8% din numărul total al populației, dintre care 3763 persoane ocupați în economie formală și 1713 în economia neformală. Populația inactivă, neocupată în economie este de 1168 persoane reprezentând 14,4% din numărul total al populației satului.

Tabelul 5. Forța de muncă

Anul	2015	2016	2017	2018	2019
Populația economic activă	6695	6684	6659	6643	6644
Populație inactivă	1278	1164	1129	1069	1168
Populație ocupată în economie	5417	5520	5530	5574	5476
Total formal	3767	3870	3876	3899	3763
bărbați	1853	1900	1895	1889	1830
femei	1914	1970	1981	2010	1933
Total neformal	1650	1650	1654	1675	1713
bărbați	767	767	756	787	804
femei	883	883	898	888	909

Sursa: Primăria Peresecina

Conform datelor oficiale ponderea șomerilor, înregistrați la Oficiul forței de muncă (OFM), la nivel local este nesemnificativă și constituia pentru anul 2019 doar 17 persoane dintre care 3 bărbați și 14 femei. În perioada 2014-2019 numărul total de persoane înregistrați cu statut de șomer la OFM a rămas invariabil.

Tabelul 6. Numărul șomerilor înregistrați

Anul	2015	2016	2017	2018	2019
Total	17	16	17	17	17
bărbați	3	3	3	3	3
femei	14	13	14	14	14

Sursa: Primăria Peresecina

3.3. Servicii Sociale

3.3.1. Caracteristicile grupurilor vulnerabile

Conform datelor primăriei Peresecina, în localitate sunt 427 persoane cu dizabilități dintre care 164 femei, 216 bărbați și 47 de copii. Numărul persoanelor cu dizabilități grave este de 117, inclusiv 12

copii. Aceste persoane au nevoie de o asistență permanentă pentru a beneficia de un nivel de trai decent. De asemenea, se confruntă cu o serie de dificultăți 49 persoane în etate, care sunt singuratice. În localitate există și 8 persoane care trăiesc într-o situație de sărăcie extremă, inclusiv 3 copii. O mare parte din persoanele enumerate beneficiază de serviciile sociale oferite de localitate cum ar fi indemnizații sociale sau vizite la domiciliu. Totuși, localitatea nu dispune de o cantină socială sau de servicii de transport social, ce ar putea susține această categorie de persoane.

Tabelul 7. Persoane cu dizabilități (la început de an 2020).

	Total	Femei	Bărbați	Copii
Total	427	164	216	47
Persoanele cu dizabilități	427	164	216	47
Persoanele cu dizabilități fizice	53	21	23	7
Persoanele cu dizabilități mentale	2	1	1	
Persoanele cu dizabilități grave (care nu pot supraviețui fără ajutorul extern)	117	63	42	12
Persoanele cu dizabilități medii (capabili pentru activități fără ajutorul extern)	188	87	77	24
Persoanele cu dizabilități angajate în câmpul muncii	31	6	25	
Persoanele cu dizabilități în etate	7	4	3	
Persoanele în etate	292	192	100	
inclusiv persoanele în etate singuratice	49	37	12	
Membrii familiilor cu 3 și mai mulți copii				53
Membrii familiilor monoparentale și fără părinți (inclusiv cu părinți plecați la muncă)	142	135	7	
inclusiv familii conduse de femei		65		
Romi	17	8	9	
În sărăcie extremă	8	3	2	3

Sursa: Primăria Peresecina

Conform datelor oferite de asistenții sociali comunitari în localitate sunt **142 familii monoparentale dintre care 135 sunt conduse de femei**. Unele familii se confruntă cu multe probleme și neajunsuri. La moment nici într-o instituție socială din localitate (grădiniță, liceu) nu sunt careva reduceri la taxe sau scutiri de anumite plăți. Astfel, familiile în dificultate trebuie să achite în integralitate: plata alimentației la grădiniță, plăți și taxe la liceu, plata manualelor luate în chirie. Aceste dificultăți sunt îndeosebi resimțite de cele 214 familii care au 3 sau mai mulți copii. Lipsa resurselor financiare are un impact grav asupra dinamicii familiale și are drept consecință o presiune asupra fiecărui membru al familiei. Astfel de circumstanțe trebuie luate în considerare de către autoritățile locale și regionale pentru a crea un spațiu de dezvoltare pentru familiile din Peresecina. Sprijinul instituțiilor competente este crucial în situația dată, pentru a crea pîrghii socio-economice efective.

Tabelul 8. Populația după caracteristici sociale (la început de an 2020)

Populația satului:	Masculin:	Feminin:	Total:
Total	4044	4070	8114
Numărul copiilor lipsiți de îngrijire părintească	5	8	13
Persoane cu dizabilități (invalizi)	198	229	427
Numărul total de familii:			
- Sărace (în conformitate cu Direcția de Asistență Socială)			3
- Cu mulți copii (cu 3 și mai mulți copii)			214

Populația satului:	Masculin:	Feminin:	Total:
- Monoparentale			142
-Inclusiv cele conduse de femei			135
Numărul total de gospodării:			3251
-gospodării părăsite			73

Sursa: Primăria Peresecina

Grupurile dezavantajate sunt susținute prin activitatea de 2 asistenți sociali comunitari și 4 lucrători sociali, care prestează servicii sociale la domiciliu.

Pe parcursul anului 2019, au beneficiat de prestații sociale un număr total de 1024 persoane, dintre care 638 femei și 386 bărbați. Acest număr de circa 1000 persoane include 588 persoane în etate, 389 persoane cu dizabilități și 47 copii. Indemnizațiile oferite pe baza criteriilor sociale sunt de diferită natură: indemnizații de șomaj, indemnizații pentru nașterea copilului, indemnizații pe motiv de sănătate/incapacitate de muncă. De asemenea, au fost efectuate pe parcursul anului, 15 vizite la domiciliu. Alte tipuri de sprijin social, cum ar fi mîncare la cantina socială, transport social, servicii de socializare, nu au fost implementate. Luînd în considerare numărul persoanelor cu dificultăți diverse, punerea în aplicare a unor servicii suplimentare este necesară și urgentă.

Tabelul 9. Serviciile sociale prestate în localitate

	TOTAL			Pers. în etate			Pers. cu dizabilități			Copii		
ANUL 2019	Tot.	F	B	Tot.	F	B	Tot.	F	B	Tot.	F	B
Au beneficiat de prestații sociale (de toate tipuri)	1024	638	386	588	406	182	389	211	178	47	21	26
inclusiv de indemnizații de șomaj	5	3	2									
de indemnizație unică pentru nașterea copilului	86	48	38									
de indemnizații lunare pentru îngrijirea copiilor	175	97	78									
de indemnizații pe motiv de sănătate / incapacitate de muncă	425	239	186				425	239	186	47	21	26
de compensații pentru perioada de iarnă	215	123	92	145	86	43	70	37	49			
Vizite de îngrijire la domiciliu	15	12	3	15	12	3						
Cantina socială	0											
Transport social gratuit*	0											
Servicii de socializare	0											
Alte servicii sociale:	0											

Sursa: Primăria Peresecina .

Oportunități/măsuri pentru redresarea situației drepturilor omului și egalității de gen:

Primăria și agenții economici trebuie să creeze condiții rezonabile inițial pentru clădirile noi construite după care cele în reparație – pante, praguri, altele – atât pentru persoanele cu dizabilități cât și pentru persoanele în etate, copii mici în cărucior.

Pentru creșterea toleranței față de persoanele cu dizabilități primăria și instituțiile vor depune eforturi speciale/suplimentare la implicarea acestora în diverse evenimente organizate de primărie, lecții, discuții publice cu exemple pozitive ale acestor persoane în alte localități.

3.3.2. Servicii Educaționale

Grădinița de copii nr.2 „Albinuța”, a fost construită în anul 1975 și-a început activitatea în luna februarie 1976. Clădirea are două nivele pentru șase grupe, dintre care trei grupe la primul etaj, trei grupe la etajul doi. Grupele sunt spațioase, luminoase amenajate conform cerințelor

educaționale. În instituție se desfășoară procesul instructiv-educativ conform cerințelor actuale punându-se accent pe dezvoltarea holistică a copilului.

Grădinița nr2 „Albinuța” este frecventată de 150 copii de vârstă preșcolară și are un personal de 26 angajați (cadre didactice și personal tehnic). În această instituție regimul de lucru este de 5 zile pe săptămână, de la 7.30 la 18.00. Este redus accesul la educație pentru copii de 1-3 ani. Frecvența zilnică medie este de 140 copii. În instituție copii se alimentează de trei ori pe zi, 50 % finanțare din bugetul local – 50 % părinții.

Tabelul 10. Instituții educative preșcolare

Instituția	Anul înființării	angajați / profesori (educatori)		Capacitate totală	Beneficiari reali fete /băieți	Suprafața totală (m²)	Suprafața efectiv utilizată de instituție (m²)	Limba de predare
		Număr	vârsta medie					
Grădinița de copii nr.2 „Albinuța”	1975	26	38-40	160	81/69	1054	1054	română
Grădinița de copii nr.3 „Mugurașii”	1978	39	38-40	280	109/111	1100	1100	română

Sursa: Primăria Peresecina

Instituția este amplasată într-o zonă periferică dar bine populată, iar spre instituție duce un drum bun asfaltat. Totuși, nu este organizată transportarea copiilor. Imobilul este în stare satisfăcătoare și necesită reparație capitală. Este o clădire cu 2 nivele, dar nu este asigurat cu pantă de acces pentru persoanele în cărucior, de asemenea ușile nu sunt adaptate pentru persoanele cu cărucior. Este conectat la sistemul de aprovizionare cu apă centralizat atât rece cât și caldă, achitarea apei nu este o problemă și se face regulat. Sistemul de încălzire este centralizat, pe bază de gaze naturale și este în toate spațiile instituției. Achitarea încălzirii prezintă o problemă, dar se face regulat. Grupul sanitar este în interiorul clădirii asigurat cu apă rece și apă caldă. Rețeaua de canalizare este locală cu sistem de evacuare.

Grădinița de copii nr.3 „Mugurașii”, cu un număr de 220 copii de vârstă preșcolară care frecventează instituția și 39 angajați (cadre didactice și personal tehnic). În această instituție regimul de lucru este de 5 zile pe săptămână, de la 7.30 la 18.00 este redus accesul la educație pentru copii de 1-3 ani. Frecvența zilnică medie este de 220 copii. În instituție copii se alimentează de trei ori pe zi, 50 % finanțare din bugetul local – 50 % părinții.

Grădinița de copii nr.3 și-a început activitatea în anul 1978, cu o capacitate de 12 grupe pentru 280 copii. În prezent în grădiniță activează 9 grupe pentru 220 de copii, care sunt educați de către 16 cadre didactice și 22 de angajați auxiliari. Din cele 9 spații de grupă 4 sunt cu dormitoare iar 5 spații sunt folosite și ca sală de joacă și ca dormitor, unde copiii își petrec tot timpul cât sunt la grădiniță. Instituția dispune de 3 spații libere, unul din acestea a fost adaptat și folosit ca sală de sport. Pe viitor un spațiu va fi folosit pentru centru de resurse și ludotecă.

În perioada 2012-2020 în instituție sau efectuat lucrări de reparație capitală a acoperișului, grupului sanitar în 6 grupe, sala de muzică, blocul alimentar, grupa „Buburuze” „Fluturașii”, holul de la intrare din față a grădiniței. Grădinița și-a schimbat aspectul, mediul fizic a devenit atractiv și securizat unde copii se află în siguranță. E strict necesar termoizolarea clădirii, reparații capitale a cabinetului medical, spălătoria, cabinetul directorului, spațiului a 7 grupe, coridoarelor și holurilor. Necesită reparații pavilioanele a 3 grupe și construirea a 2 pavilioane noi.

Instituția este amplasată în centrul satului, iar spre instituție duce un drum bun asfaltat, dar nu este organizată transportarea copiilor. Imobilul este în stare satisfăcătoare și necesită reparație capitală. Este o clădire cu un singur nivel. Doar pe lângă unele scări este asigurată o pantă de acces pentru persoanele în cărucior. De asemenea, ușile nu sunt adaptate pentru persoanele cu

cărucior. Este conectat la sistemul de aprovizionare cu apă centralizat atât rece cât și caldă, achitarea apei nu este o problemă și se face regulat. Sistemul de încălzire este centralizat, pe bază de gaze naturale și este asigurat în toate spațiile instituției. Achitarea încălzirii prezintă o problemă, dar se face regulat. Grupul sanitar este în interiorul clădirii asigurat cu apă rece și apă caldă. Rețeaua de canalizare este centralizată, achitarea serviciilor de canalizare nu este o problemă și se face regulat.

În **Școala Primară** își fac studiile 365 de elevi. Limba de instruire este limba română. Copiii sunt instruiți în fiecare zi de un personal de 19 cadre didactice, cu vîrsta de medie de 45 de ani. Instituția este amplasată în centrul satului, spre instituție duce un drum bun asfaltat, dar nu este organizată transportarea copiilor. Starea tehnică a edificiului este satisfăcătoare, dar este nevoie de reparații curente. Clădirea este conectată la apeduct, pentru furnizarea apei reci. Achitarea apei nu este o problemă și se face regulat. Sistemul de canalizare al instituției este centralizat, iar achitarea acestui servciu nu este o problemă. Agentul termic este furnizat în perioada rece a anului in mod centralizat pe bază de gaz natural. Achitarea încălzirii este dificilă, dar se face regulat. Grupul sanitar este în interiorul clădirii asigurat cu apă rece. Rețeaua de canalizare este locală cu sistem de evacuare.

În vedere îmbunătățirii procesului educațional la scoala primara, se necesită înnoirea continuă a inventarului de studii al elevilor, modernizarea tehnică a sălilor de studii metodologice și specializate, precum și asigurarea accesibilitatii cladirii pentru persoanele cu dizabilitati.

Tabelul 11. Instituții educative

Instituția	Anul înființării	angajați / profesori (educatori)		Capacitate totală	Beneficiari reali fete /băieți	Suprafața totală (m ²)	Suprafața efectiv utilizată de instituție (m ²)	Limba de predare
		Număr	vîrsta medie					
Școala Primară	1964	19	45	500	189/176	1569	1500	română
Liceul teoretic „A.Donici”	1980	76	45	965	202/178	2532,5	2498,0	română

Liceul teoretic „A.Donici”. Clădirea instituției a fost dată în exploatare în anul 1974. A fost și rămâne una din cele mai mari instituții din raion, din mediul rural. Este un sediu cu trei nivele cu o suprafață de 8600 m2. Instituția dispune de 24 de săli de clasă, 2 săli multimedia, 3 cabinete de limbă engleză, 2 cabinete de limbă franceză, 2 cabinete de educație tehnologică, un cabinet de limbă spaniolă, de fizică, informatică, chimie, biologie, o sală de dans, cabinet de religie, cabinet de asistență medicală, izolator, centru de resurse pentru educație incluzivă, sală de festivități, sală de sport, cabinet de educația plastică, muzeu, 5 blocuri sanitare.

Din 03 septembrie 1998 instituția primește statut de liceu, iar din anul 2014 este reorganizată în Instituția Publică Liceul Teoretic „Alexandru Donici”. In liceu în prezent învață 771 de elevi la trei trepte de școlaritate: 358 la treapta primară, 351 la treapta gimnazială, 62 la treapta de liceu. Limba de predare este limba română. Colectivul de profesori include 54 de cadre didactice cu studii pedagogice superioare, 1 profesor cu grad didactic superior, 16 profesori grad didactic I, 33 profesori dețin grad didactic II, 4 nu dispun de grad didactic. In conformitate cu planul managerial anual, se organizează activități de instruire și formare profesională în cadrul Centrului de formare și informare a cadrelor didactice.

In instituție activează cercuri extrașcolare: cercul literar „Tezaur”, Ansamblul vocal „Codreanca”, Tinere talente, Tinerii informaticieni, cercul Ikebană. Copiii au posibilitatea să se ocupe în 2 secții de volei, fotbal, tenis, baschet.

Instituția este amplasată în centrul satului, spre instituție duce un drum bun asfaltat, dar nu este organizată transportarea elevilor. Imobilul este în stare satisfăcătoare, dar necesită reparație capitală, deoarece starea acoperișului este deplorabilă. Este o clădire cu mai multe nivele, însă nu este amenajat pentru a asigura accesibilitatea persoanelor cu dizabilități (nu există pante de acces,

ușile clădirii nu sunt adaptate corespunzător, grupul sanitar nu permite un acces acestei categorii de persoane). Edificiul este conectat la sistemul centralizat de aprovizionare cu apă rece, achitarea apei nu este o problemă și se face regulat. Sistemul de încălzire este centralizat, pe bază de gaze naturale și este prezent în toate spațiile instituției. Achitarea încălzirii prezintă o problemă, dar se face regulat. Grupul sanitar este în interiorul clădirii asigurat cu apă rece. Rețeaua de canalizare este centralizată.

La momentul actual, suntem în proces de elaborare a proiectului tehnic de renovare a acoperișului clădirii liceului teoretic „A.Donici” și a proiectului tehnic de termoizolare a clădirilor grădinițelor de copii. Elaborarea proiectelor tehnice necesită o investiție financiară considerabilă, dar sper să găsim surse financiare pentru a acoperi cheltuielile respective. Concomitent, suntem în căutare de finanțatori pentru executarea lucrărilor menționate. Împreună cu administrația liceului am inițiat elaborarea devizelor locale a reparației sălii festive și sălii sportive. Grupul de inițiativă format din elevi și reprezentanții APL lucrează la elaborarea formularului de proiect, pentru a fi depus spre finanțare.

Casa de cultură a fost înființată în anul 1957. Edificiul dispune de o capacitate totală de 360 de persoane. Realmente, instituția asigură activități pentru 70 de elevi, care sunt ghidați de 5 cadre didactice cu vârsta medie de 50 de ani. Limba de predare în cadrul instituției este limba română. Suprafața totală și efectiv utilizată este de 532 m².

Tabelul 12. Instituții de menire culturală.

Instituția	Anul înființării	angajați / profesori (educatori)		Capacitate totală	Beneficiari reali fete / băieți	Suprafața totală (m ²)	Suprafața efectiv utilizată de instituție (m ²)	Limba de predare	Comentarii
		Număr	vârsta medie						
Casa de Cultură	1957	5	50	360	45/25	532	532	Română	
Biblioteca	1977	1	50	35	29/12	50	20	Română	

Sursa: Primăria Peresecina .

Instituția este amplasată în centrul satului, spre instituție duce un drum bun asfaltat. Transportarea elevilor nu este asigurată. Imobilul este în stare bună, dar necesită o reparație de reînnoire. Este o clădire cu un nivel, dar nu este asigurat cu pantă de acces pentru persoanele în cărucior. În schimb, ușile clădirii sunt adaptate pentru persoanele cu cărucior. Edificiul este conectat la sistemul centralizat de aprovizionare cu apă rece, achitarea apei nu este o problemă și se face regulat. Sistemul de încălzire este centralizat, pe bază de gaze naturale și este prezent în toate spațiile instituției. Achitarea încălzirii prezintă o problemă, dar se face regulat. Grupul sanitar este în interiorul clădirii și este asigurat cu apă rece și apă caldă. Rețeaua de canalizare este centralizată, iar grupul sanitar se afla în interiorul edificiului.

Biblioteca publică Peresecina a fost fondată în anul 1977. Aceasta permite celor 41 de persoane să beneficieze de un acces la resursele bibliotecii: cărți, enciclopedii, reviste etc. Suprafața totală a clădirii este de 50 m², iar spațiul efectiv utilizat este de 20 m². Spațiul bibliotecii include depozitul de carte, sala de lectură.

Biblioteca activează 5 zile pe săptămână, de la orele 8.00 pînă la 17.00

Instituția este amplasată în centrul satului, iar spre instituție duce un drum bun asfaltat. Imobilul este în stare satisfăcătoare, dar necesită reparația urgentă a acoperișului. Este o clădire cu un nivel, dar este adaptată pentru persoanele în cărucior, în termen de acces în edificiu. O problemă majoră este faptul că clădirea nu este conectată la sistemul centralizat de aprovizionare cu apă, și nici la sistemul de canalizare. Grupul sanitar este doar în afara clădirii.

Sistemul de încălzire este centralizat, pe bază de gaze naturale, și este prezent în toate spațiile instituției. Achitarea încălzirii prezintă o problemă, dar se face regulat.

Funcțiile actuale ale bibliotecii se extind și se diversifică permanent, îmbinând serviciile tradiționale cu cele moderne prin amenajarea spațiilor speciale, de exemplu, spațiu de lectură, spațiu de socializare, de odihnă și recreere.

Misiunea și funcțiile de bază se regăsesc în obiectivele strategice:

- Identificarea necesităților de informare și documentare a membrilor comunității.
- Dezvoltarea fondului infodocumentar în acord cu nevoile și cerințele membrilor comunității.
- Atragerea la lectură a copiilor încă din fragedă copilărie.
- Orientarea utilizatorilor în utilizarea fondului infodocumentar, spriginirea procesului de învățare pe tot parcursul vieții.
- Crearea unor noi parteneriate cu mass-media, instituții din teritoriu, raion, republică, pentru promovarea și dezvoltarea continuă a instituției.
- Creșterea gradului de participare la concursuri de proiecte, atragerea de fonduri extrabugetare, gestionarea eficientă a bugetului.
- Extinderea inițierea și eficientizarea serviciilor noi de bibliotecă.

Biblioteca oferă utilizatorilor următoarele servicii inovative: servicii electronice – achitarea serviciilor comunale, alfabetizare digitală.

Biblioteca folosește noi metode de punere în valoare a potențialului propriu, astfel încât cunoștințele și experiențele să ajungă la beneficiari, reușind să ofere acestora raportarea la mediul social, economic, politic. Biblioteca a devenit un spațiu atractiv pentru membrii comunității, care poate interveni în formarea utilizatorului, antrenarea lui în activități civice active.

Centru Comunitar de Zi, înființat în anul 2012 asigură deja de aproape 10 ani un spațiu de creație și activități de dezvoltare cognitivă și socială pentru copii. Această instituție oferă celor 55 de tineri o alternativă pentru ocupațiile zilnice. Cei 19 angajați ai instituției își dedică timpul pentru a menține activitatea centrului și a ajuta comunitatea. Suprafața efectiv utilizată este de 636 m².

Tabelul 13. Instituțiile educaționale și de învățământ

Instituția	Anul înființării	angajați / profesori (educatori)		Capacitate totală	Beneficiari reali fete / băieți	Suprafața totală (m ²)	Suprafața efectiv utilizată de instituție (m ²)	Limba de predare	Comentarii
		Număr	vârsta medie						
Centru Comunitar de Zi	2012	19	40	80	32/23	815	636	română	

Sursa: Primăria Peresecina

Instituția este amplasată în centrul satului, spre instituție duce un drum bun asfaltat. Imobilul este în stare bună, recent reparat. Este o clădire cu mai multe nivele, unde este asigurat accesul persoanelor cu cărucior, și anume prin instalarea pantelor de acces la scări, instalarea ușilor corespunzătoare și asigurarea unui grup sanitar adaptat. Edificiul este conectat la sistemul de aprovizionare cu apă centralizat atât rece cât și caldă, iar achitarea apei nu este o problemă și se face regulat. Sistemul de încălzire este centralizat, pe bază de gaze naturale, și asigurat în toate spațiile instituției. Achitarea încălzirii prezintă o problemă, dar se face regulat. Grupul sanitar este în interiorul clădirii asigurat cu apă rece și apă caldă. Rețeaua de canalizare este centralizată.

Terenuri de joacă: Localitatea Peresecina nu dispune de un loc efectiv și amenajat pentru a asigura activități fizice în exterior. Din acest motiv, construirea unui astfel de spațiu este necesară pentru a permite desfășurarea unor activități de recreere. În consecință, a fost elaborat devizul de cheltuieli pentru amenajarea a 2 terenuri de joacă în sectoarele „Hodolina” și „La Izvor”. Cu surse minime ne propunem să amenajăm 2 terenuri de joacă pentru copii. Astfel, amenajarea a 600 m²

de teren (pavaj nisip, gard etc.) va costa 90.789 lei, iar echipamentele amplasate vor costa aproximativ 100 mii lei (6 echipamente pe fiecare spațiu). În scurt timp vom purcede la lucrările corespunzătoare.

Serviciile medicale populației din localitate sînt prestate de către angajații Centrului de Sănătate Peresecina. La această instituție lucrează 32 de cadre medicale, care asigură accesul la o îngrijire medicală adecvată pentru 116 pacienți zilnic.

Tabelul 14. Instituțiile de sănătate

Instituția	Tipul (ciclul)	Capacitatea totală / Beneficiarii reali	Serviciile prestate	Personalul angajat	Comentarii suplimentare
Centru de Sănătate Peresecina	Centrul medicilor de familie	180/ 116 zilnic	Medicina primară	32	

Sursa: Primăria Peresecina .

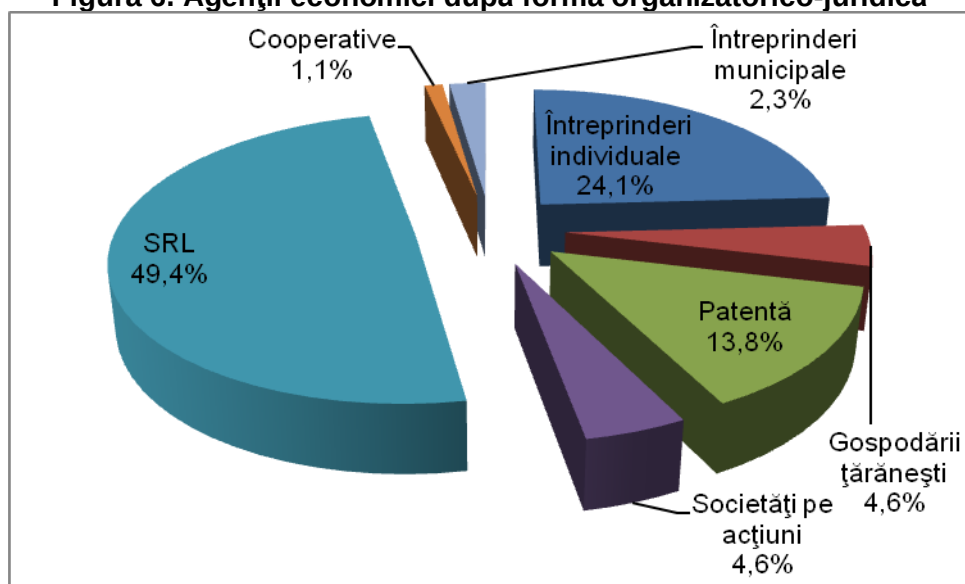
Instituția este amplasată centrul satului, spre instituție duce un drum bun asfaltat. Imobilul este în stare bună, recent reparat. Este conectat la sistemul de aprovizionare cu apă centralizat atât rece cât și caldă, iar achitarea apei nu este o problemă și se face regulat. Sistemul de încălzire este centralizat, pe bază de gaze naturale și este prezent în toate spațiile instituției. Achitarea încălzirii se face regulat. Grupul sanitar este în interiorul clădirii asigurat cu apă rece și apă caldă. Rețeaua de canalizare este centralizată.

3.4. Economia

3.4.1. Structura de afaceri a economiei locale și a domeniului de afaceri

În conformitate cu datele statistice, în satul Peresecina în anul 2019 erau înregistrați 84 agenți economici dintre care 43 SRL (49,4 %), 21 Întreprinderi individuale (24,1%), 12 deținători de patentă de întreprinzători (13,8%), 4 gospodării țărănești (4,6%), 4 societăți pe acțiuni (4,6%). În perioada 2014-2019, numărul întreprinderilor cu drept de persoane juridică a crescut cu 17,5 %, numărul întreprinderilor cu drept de persoane fizică a crescut cu 76 %.

Figura 6. Agenții economici după forma organizatorico-juridică

Sursa: Primăria Peresecina .

Satul Peresecina are o economie slab dezvoltată, influențată de proximitatea orașului Chișinău. Acest factor determină structura economiei, nivelul activității economice, problemele și oportunitățile de dezvoltare economică a localității.

Tabelul 15. Agenții economici după forma organizatorico-juridică

Agenți economici	2015	2016	2017	2018	2019
Total:	61	65	73	76	84
Întreprinderi cu drept de persoane fizice, inclusiv:	21	25	31	31	37
- întreprinderi individuale	12	16	21	21	21
- gospodării țărănești	5	5	4	4	4
- patentă	4	4	6	6	12
Întreprinderi cu drept de persoane juridice, inclusiv:	40	40	42	45	47
- societăți pe acțiuni	4	4	4	4	4
- societăți cu răspundere limitată	33	33	35	38	43
- cooperative	1	1	1	1	1
- întreprinderi de stat	0	0	0	0	0
- întreprinderi municipale	2	2	2	2	2
- asociații de gospodării țărănești	0	0	0	0	0
Uniuni de întreprinderi (necomerciale)	0	0	0	0	0
Instituții și organizații neguvernamentale	9	9	9	9	9

Sursa: Primăria Peresecina .

Atractivitatea locurilor de muncă mai bine remunerate din municipiul Chișinău determină fluxul zilnic din localitate. De asemenea, proximitatea orașului determină gradul scăzut de dezvoltare a afacerilor în domeniul prestării serviciilor, a comerțului și a infrastructurii de suport pentru afaceri.

Tabelul 16. Repartizarea populației ocupate pe principalele tipuri de activități economice, persoane

Anul	2015	2016	2017	2018	2019
Total	4700	4756	4565	4733	4655
Agricultură	329	333	320	331	326
Industrie	470	475	456	473	466
Construcții	470	475	456	473	465
comerț	705	713	684	710	698
Transport și comunicații	329	333	320	331	326
Administrație publică	141	142	137	142	140
Învățământ,	470	475	456	473	466
Sănătate și asistență socială	705	413	684	710	698
Alte tipuri de activități	1081	1094	1050	1089	1071

Sursa: Primăria Peresecina .

Printre avantajele și aspectele atractive ale comunității pentru eventualii investitori pot fi menționate: așezarea geografică, gazificarea, aprovizionarea cu apă a localității, acces la drumul național Chișinău – Bălți, diversitatea domeniilor de activitate a agenților economici, cadre profesionale pregătite, meșterilor populari (lemnari, tichinigii, croșetari, țesetori), spiritul antreprenorial dezvoltat, deschiderea administrației publice locale pentru dezvoltarea economiei locale, spații silvice (codrii).

Tabelul 17. Imobile și terenuri propuse pentru investiții.

Imobil, teren	Suprafață	Domeniul	Destinația	Valoarea investiției
Teren	4 ha	Privat al UAT	Agricol	20 mln lei
Imobil	700 m ²	Privat al UAT	Educație	7 mln lei

Imobil	210 m ²	Privat al UAT	Educație	3,5 mln lei
Teren	1 ha	Privat al UAT	Sport	5,6 mln lei
Teren	4, 6 ha	Privat al UAT	Agrement	12 mln lei

Sursa: Primăria Peresecina

Așezarea geografică a satul Peresecina, într-o zonă pitorească, în imediata apropiere de Codrii Orheiului, poate prezenta mari avantaje sub aspect de dezvoltare a turismului rural.

Tabelul 18. Necesitățile locale pentru dezvoltarea unor afaceri

	Necesitatea locală	Modalitatea de acoperire (tipul afacerii mici)	Premizele și potențialul existente	Volumul investițiilor inițiale (MDL)	Numărul necesar de angajați
1	Servicii de cazare	hotel	Case dispuse a fi reutilate	2 mln	5
2	Centru de ambalarea a producției agricole	centru	Infrastructura economică	4 mln	20

Sursa: Primăria Peresecina

3.4.2. Sectorul Agriculturii

Unitățile economice care activează în agricultură cultivă preponderent culturi cerealiere. Datele de care dispune APL nu redau în totalitate situația reală în sectorul agricol, deoarece sunt utilizate date declarate de către producătorii agricoli, iar APL nu dispune de instrumente de verificare a volumului producției reale și în special a volumelor cheltuite pentru consum propriu.

Suprafața terenurilor agricole constituie 2707,1 ha (51,5%), din totalul de 5257 ha a localității.

Terenurile cu destinație agricolă sînt terenurile arabile, plantațiile multianuale, fînețele, mașurile, pepinierele și altele asemenea. Terenurile agricole pot fi atribuite în folosința întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor agricole, precum și cetățenilor pentru agricultură, legumicultură, pășuni și fînețe.

Tabelul 19. Structura fondului funciar

Categorii de terenuri	Suprafața, ha
Total	5257
Terenurile localității	730,05
Terenuri pentru Industrie	98,3
Terenuri agricole	2707,1
Drumuri și căi de comunicație	251,7
Terenuri sub ape	59,5
Fondul silvic	1033,5
Pășuni	221,9
Mlaștini	154

Sursa: Primăria Peresecina

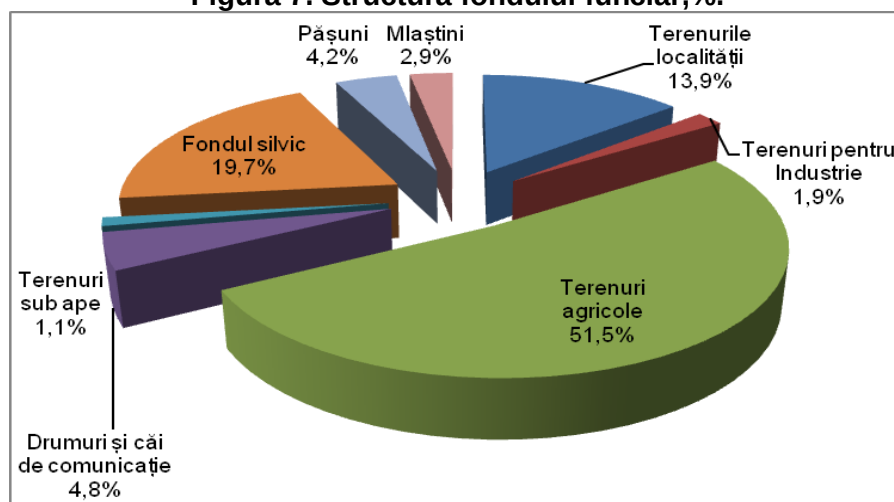
Gradul de împădurire a zonei este printre cele mai mari din Republica Moldova, constituind 19,7%. Terenuri ale fondului silvic sînt terenurile acoperite cu păduri, precum și cele neacoperite cu păduri, însă destinate împăduririi. Terenurile fondului silvic se folosesc de către întreprinderile, instituțiile, organizațiile gospodăriei silvice și de alte întreprinderi conform destinației silvice. În scopul asigurării împăduririi necesare și prevenirii eroziunii solurilor, pentru împădurire pot fi folosite și terenuri nefavorabile agriculturii.

Autoritățile administrației publice locale, de comun acord cu organele de stat pentru ocrotirea naturii, pot să atribuiască terenuri din fondul silvic cetățenilor, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, pentru a fi folosite temporar în scopuri agricole. (Codul funciar, art.62).

Localitatea dispune de bazine acvatice care au o pondere de 1,1% și 154 ha ocupate de mlaștini. Terenuri ale fondului apelor sînt terenurile aflate sub ape - albiile cursurilor de apă, cuvetele lacurilor, iazurilor, rezervoarelor de apă - mlaștinile, terenurile pe care sînt amplasate construcții hidrotehnice și alte amenajări ale serviciului apelor, precum și terenurile repartizate pentru fișile de deviere (de pe maluri) a rîurilor, a bazinelor de apă, canalelor magistrale intergospodărești și a colectoarelor.

Terenurile fondului apelor se folosesc pentru construcția și exploatarea instalațiilor ce asigură satisfacerea necesităților de apă potabilă, tehnică, curativă, a altor necesități ale populației, ale serviciului apelor, ale agriculturii, industriei, gospodăriei piscicole, energiei, transportului, precum și altor nevoi ale statului și societății. (Codul funciar, art.63).

Figura 7. Structura fondului funciar,%.

Sursa: Primăria Peresecina

Avînd în vedere aplasarea favorabilă a localității față de rețeaua de drumuri națională, cererea de terenuri este înaltă. În perioada 2015-2019 au fost înregistrate 49 de tranzacții cu terenuri cu suprafața de 46,4 ha, la prețul total de 2778,4 mii lei.

Tabelul 20. Piața funciară.

Anii	2015	2016	2017	2018	2019
Numărul tranzacțiilor	4	8	25	5	7
Suprafața teren., ha	14,92	5,21	20,52	4,49	1,26
Valoarea totală, mii lei	176	309,831	900	358,6	1034,0

Sursa: Primăria Peresecina

3.4.3. Comerțul și serviciile

Domeniul comerțului este mai dinamic, comparativ cu alte activități economice, deoarece solicită investiții mai mici. Spectrul produselor comercializate include produsele alimentare, băuturi, articolele electrice și de uz casnic, materiale de construcție etc.

Activitățile economice derulate în localitate asigură locuri de munca pentru circa 4000 de persoane, ceea ce este un indicator economic extrem de bun. Volumul vânzărilor înalt este de asemenea un element ce demonstrează activitatea economică prosperă din localitate. Unii agenți economici au totuși pierderi economice destul de înalte. În pofida acestui lucru, contribuțiile la bugetul statului prin intermediul impozitelor este în mediu de 20 mii lei pe an.

Tabelul 21. Principalii agenți economici

Nr. crt	Denumirea agentului economic	Domeniul de activitate	Forma de proprietate	Volumul vânzărilor, mii lei (2019)	Nr. angajați	Profit/Pierderi, mii lei (2019)	Impozite în bugetul local, mii lei
1.	„Morari Prim”	Sală de festivități Magazin alimentar	SRL	2208	8	-1001	12
2.	„Nivasver-com”	Sală de festivități	SRL	321	1	69	8
3.	„RODAL-S”	Sală de festivități	SRL	107516	77	5284	12
4.	„Max Mark Market”	Sală de festivități Magazin alimentar	SRL	2076	17	82	12
5.	„Carnprodulux”	Magazin specializat de carne	SRL	197466	65	8450	4
6.	„Family Time”	Restaurant	SRL	652	2	286	8
7.	„Contezaur”	Comercializarea materialelor de construcție	SRL	1526	5	63	20
8.	„Ildumprim”	Comercializarea materialelor de construcție	SRL	1277	8	-140	5
9.	„Compact-Com”	Comercializarea materialelor de construcție	SRL	3874	4	46	8
10.	„Partener Select”	Comercializarea materialelor de construcție	SRL	9881	11	898	8
11.	„Dotario”	Stație PECO	SRL	1130006	678	11951	40
12.	„Petrom Moldova”	Stație PECO	SA	2107117	60	36098	40
13.	„V.Rusu”	Magazin alimentar	ÎI	991	1	22	8
14.	„MOLDRETAIL GROUP”	Magazin "Linella"	SRL	3663093	2971	142285	12

Sursa: Primăria Peresecina .

După forma de proprietate, majoritatea activităților economice sunt realizate în domeniul privat. În perioada de referință, creșterea numărului de agenți economici și a investițiilor a avut loc în domeniul privat.

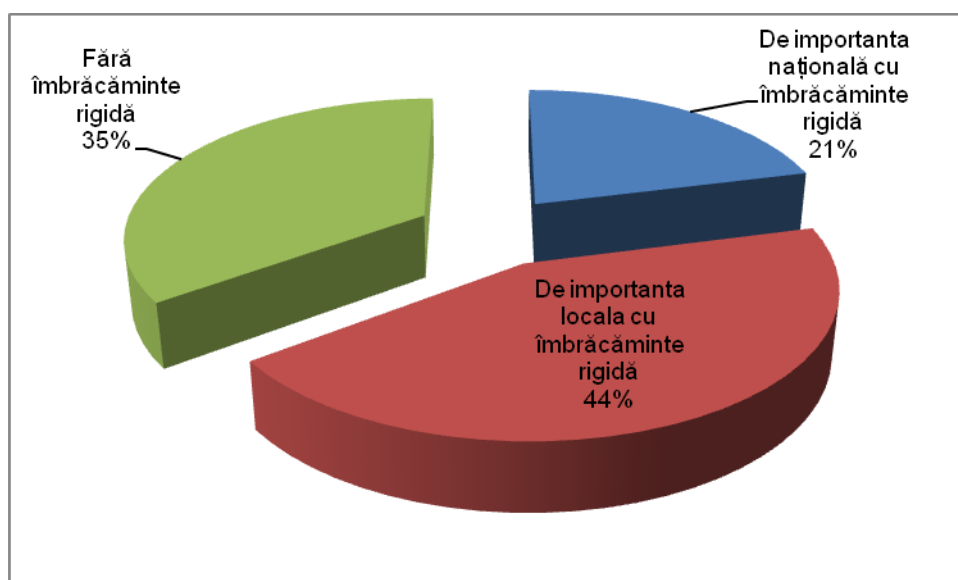
3.5. Infrastructura

3.5.1. Infrastructura Utilităților Publice

Satul Peresecina este amplasat la o distanță de 25 km de mun. Chișinău, 20 km de centrul raional Orhei. Prin localitate trece drumul național Chișinău - Bălți.

Lungimea totală a drumurilor și străzilor constituie 57 km, dintre care 12 km de drumuri sau 21% sunt de importanță națională și 45 km sau 79% de importanță locală, dintre care doar 25 km sînt cu acoperire rigidă, iar 20 km sau 35% din lungimea totală a drumurilor publice sunt fără acoperire rigidă.

Figura 8. Categoriile de drumuri

Sursa: Primăria Peresecina .

Drumurile și străzile sînt proprietatea APL și APC, întreținute de administrația locală . Acestea sînt într-o stare precară caracteristică majorității străzilor din localitățile rurale. Drumul național este în stare bună cu un flux mare de transport inclusiv de mare tonaj. Marea majoritate a străzilor necesită reparații.

Tabelul 22. Infrastructura de transport.

	Km, Nr.	Starea drumului / calitatea*
Drumuri publice, km	57	
de importanță națională,	12	3
inclusiv cu îmbrăcăminte rigidă	12	3
de importanță locală	45	2
inclusiv cu îmbrăcăminte rigidă	25	1
Linii de cale ferată, km	0	
Stații de așteptare	2	3
Mijloace de transport existente	2038	
- autoturisme		
- autobuse	0	
- camioane	54	

Sursa: Primăria Peresecina

Integralitatea transportului asigurat în localitate și în exteriorul acesteia este de natură privată. În localitatea propriu-zisă nu circula nici un tip de transport. Totuși, există un serviciu de taxi local permanent care costă 30 lei/rută. Intre Peresecina și municipiul Chișinău există 5 rute de transport, care circulă cu o regularitate de 4 ore. Prețul unei călătorii este de 18 lei, iar capacitatea zilnică de transport este de 100 persoane. În ce privește transportul dintre Peresecina și alte localități din apropiere, există doar o rută de tranzit Orhei – Chișinău care poate fi folosită de bășinași. Prețul acestui transport este de 9 lei.

Tabelul 23. Transportul de pasageri

Destinație	Nr. rute	Regularitatea	Capacitatea zilnică	Prețul călătoriei	Tipul transportului (public / privat)
În interiorul orașului/comunei	-	-	-	-	-
Între orașul/comuna în cauză și cel mai apropiat punct /centrul raional	0	Transport tranzit Orhei-Chișinău		9 lei	privat

Între oraș/comună și Chișinău	5	4 ore	100	18 lei	privat
Serviciu taxi local	1	permanent		30 lei/ruta	privat

Rețelele de apă și canalizare.

În localitate serviciul de aprovizionare cu apă potabilă este asigurat de Î.M. „Servicii comunale Peresecina”.

Tabelul 24. Prestatorul de servicii comunale.

Nr. crt	Denumirea ÎM	Domeniul de activitate	Cota parte a Consiliului local/orășenesc	Volumul vânzărilor, mii lei (2019)	Nr. angajați	Profit/Pierderi, mii lei(2019)	Total impozite, mii lei	Impozite în bugetul local, mii lei
1	ÎM „Servicii comunale Peresecina”	Serviciul de apă potabilă	1.0	145	2	10	-	-

Sursa: Primăria Peresecina .

A fost elaborat proiectul „Apă și servicii de calitate în Peresecina prin educare și mobilizare” și înaintat spre finanțare către GIZ Moldova. Scopul proiectului este de a rezolva problema apei necalitative în grădinița nr. 3 din cauza turnului defect.

Tabelul 25. Sistemul de alimentare cu apă

Sistemul (tipul: centralizat/local, din rîu, din sonda arteziană, etc)	Proprietate	Acoperirea în pers./gospodării	Tipul apei (tehnică / potabilă)	Calitatea apei (de la 1 la 7)*	Costul (1 m³)	
					Pers fiz	Pers jur
Din sonda arteziană	Public Privat Asociațiile utilizatorilor	5895/1965	Tehnică/potabilă	4	10lei-15 lei	15 lei

* 1 – extrem de proastă, 2 – foarte proastă, 3 –proastă, 4 – medie, 5 – bună, 6 – foarte bună, 7 – perfectă

Sursa: Primăria Peresecina .

În localitate există un sistem de canalizare funcțional care acoperă doar 15% din gospodării. Unele gospodării au rezervor de acumulare local, care periodic este evacuat. Evacuarea se efectuează în gropi de acumulare amplasate în 426 gospodării. De regulă, acestea nu sunt amenajate, apele reziduale se infiltrează în sol provocând poluarea apelor și a solului. Localitatea nu dispune și nici nu a dispus vreodată de un sistem de epurare a apelor uzate.

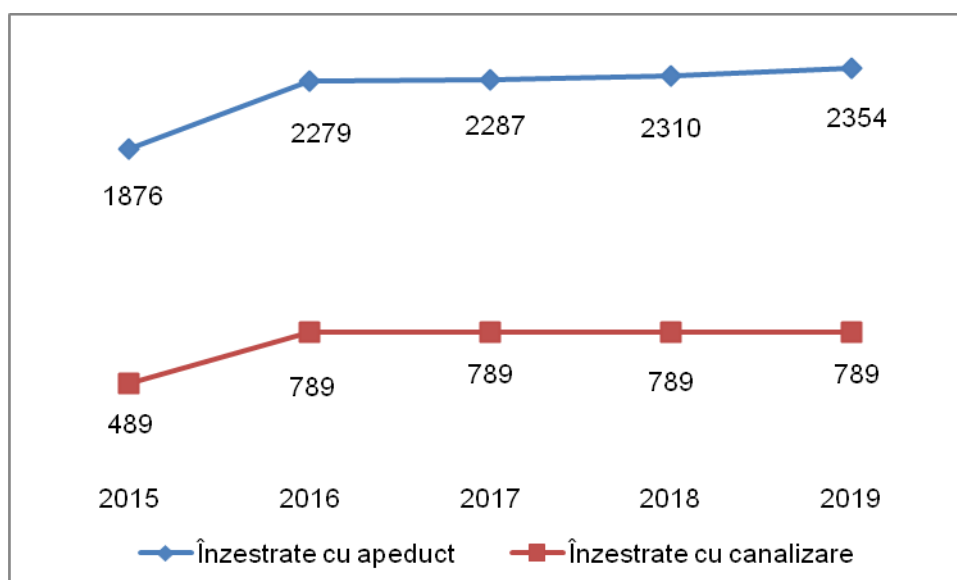
Prețul serviciului de canalizare este de 25 lei pentru un membru de familie sau 18 lei/m³ pentru persoanele juridice.

Tabelul 26. Sistemul de canalizare

Sistemul (tip: centralizat/local, cu sistem de evacuare, epurare, etc)	Proprietate	Acoperirea în pers./gospodării	Calitatea (de la 1 la 7)*	Costul (1 m³)	
				Pers fiz	Pers jur
Centralizat/local	UAT Peresecina	24%	4	25/membru de gospodarie	18 lei/m ³

Sursa: Primăria Peresecina .

Figura 9. Dinamica extinderii rețeleor de apă și canalizare

Sursa: Primăria Peresecina .

Implementarea unei structuri pentru asigurarea unui sistem centralizat de gazificare este primordial pentru crearea unei mod de trai decent și facilitarea condițiilor casnice. Este un element de bază a unei locuințe, care ar trebui să fie accesibil pentru orice locuință. În anul 2019, constatăm o creștere a numărului de locuințe care dispun de un sistem de gazificare, totalul ajung la 2123. Totuși, luând în considerare numărul total de locuințe din Peresecina- 3251, observăm ca circa 1000 de gospodării nu dispun de această facilitare. Creșterea pe parcursul anilor 2015-2019 este vadiată și îmbucurătoare, dar obiectul este de a o spori în continuare.

Tabelul 27. Gazificarea

Servicii	2015	2016	2017	2018	2019
Nr. apartamente/gospodării	3248	3248	3248	3249	3251
Asigurate cu gaze naturale	2010	2036	2045	2067	2123

Sursa: Primăria Peresecina

Gestionarea deșeurilor este importantă prin faptul că aduce la îmbunătățirea stării de salubritate a localității, dar și pentru că este un proces educativ cu cetățenii privind colectarea, transportarea, tratarea, reciclarea și depozitarea deșeurilor.

Datorită implementării Proiectul de Cooperare Intercomunitară realizat cu suportul Institutului de Dezvoltare Urbană, localitatea Peresecina dispune de un sistem de evacuare centralizată a deșeurilor și amenajarea gunoștilor autorizate. Acest sistem asigură evacuarea deșeurilor pentru 55% din locuințele din localitate, pentru un preț de 30 lei pentru persoanele fizice și 150 lei pentru persoanele juridice. Acest sistem duce în primul rând la modernizarea și curățenia localității, dar și la dezvoltarea unor noi desprinderi a locuitorilor, care sunt mai conștienți de importanța salubrității colective și individuale.

Tabelul 28. Sistemul de evacuare a deșeurilor.

Sistemul (tipul: centralizat / individual, evacuarea de la poartă / de pe platforme, gunoști autorizate / neautorizate)	Proprietate	Acoperirea în pers. /gospodării	Calitatea (de la 1 la 7)*	Costul (pentru consumatori, m3)
individual, evacuarea de la poartă	UAT Peresecina	55%	5	30 lei pers fiz 150 lei pers jur

Sursa: Primăria Peresecina .

Localitatea este acoperită de serviciile **de telefonie fixă și mobilă, inclusiv conexiune Internet** a tuturor operatorilor de rețea: Moldtelecom, Moldcell, Orange.

Tabelul 29. Servicii informaționale și de telecomunicații:

Tipul	Operatorul	Calitatea (de la 1 la 7)*	Numărul estimativ al beneficiarilor	Costul mediu lunar
Telefonia mobilă	Orange	5	2947	Conform abonamentelor
	Moldcell	5	2947	
	Unite	5	334	
Internet broadband	Moldtelecom	4	550	Abonament 150 lei 150 lei
	Enver Grup	5	850	
	Brihonet	5	905	

* 1 – extrem de proastă, 2 – foarte proastă, 3 – proastă, 4 – medie, 5 – bună, 6 – foarte bună, 7 - perfectă

În localitate activează IMI „Prosper Rural”, care prestează servicii de salubritate, canalizare și gestionare a pieței agricole. Această întreprindere funcționează cu 8 angajați. Chiar dacă volumul vânzărilor depășește suma de 800 000 lei pe an, întreprinderea înregistrează pierderi financiare importante și nu poate contribui astfel la bugetul local. Chiar dacă domeniul de activitate a întreprinderii este unul foarte important și necesar, acesta nu înregistrează un succes financiar. O schimbare a acestei situații ar fi dorința locuitorilor de a beneficia de serviciile propuse, în mod specific, de serviciile de salubritate și canalizare.

Tabelul 30. Întreprinderi municipale.

Nr. crt	Denumirea ÎM	Domeniul de activitate	Cota parte a Consiliului local/orășenesc	Volumul vânzărilor, mii lei (2019)	Nr. angajați	Profit/Pierderi, mii lei(2019)	Total impozite, mii lei	Impozite în bugetul local, mii lei
1	IMI „Prosper Rural”	Serviciul de salubritate, canalizare, gestionarea pieței agricole	1.0	844	8	-196		0

Sursa: Primăria Peresecina .

3.5.2. Fondul locativ

Fondul locativ existent la 01.01.2020 era constituit din 3251 case inclusiv 102 apartamente în case cu multe apartamente.. Suprafața totală a fondului locativ la 31.12.2019 era de 161 707 m², inclusiv în blocuri cu apartamente 2754 m² , în case particulare 158 953 m².

În localitatea Peresecina există 3251 locuințe. Totuși, acestea nu sunt asigurate în totalitate cu anumite servicii comunale de bază. Doar 789 dintre locuințe (24%) dispun de un sistem de canalizare.

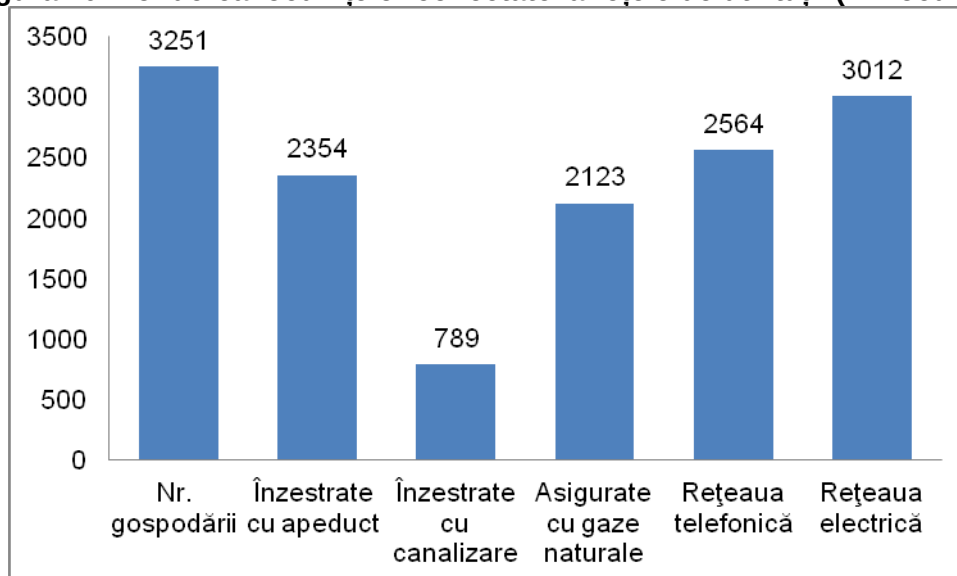
Tabelul 31. Dinamica asigurării localității cu servicii

Servicii	2015	2016	2017	2018	2019
Nr. apartamente/gospodării	3248	3248	3248	3249	3251
Înzestrate cu apeduct	1876	2279	2287	2310	2354
Înzestrate cu canalizare	489	789	789	789	789
Asigurate cu gaze naturale	2010	2036	2045	2067	2123
Conectate la rețeaua telefonică	2513	2544	2564	2564	2564
Conectate la rețeaua electrică	2948	2965	2976	2999	3012
Conectate la rețeaua de încălzire	0	0	0	0	0
Nr. caselor noi date în exploatare	0	0	0	1	2

Sursa: Primăria Peresecina

Aceste date sunt foarte scăzute în raport cu numărul populației și necesitatea aprigă de a asigura un nivel propice a condițiilor casnice. În pofida acestui fapt, circa 2354 de locuințe (72%) din numărul total, sunt asigurate cu sistem de apeduct, cu gaze naturale 2123 locuințe (65%) și sunt conectate la rețeaua telefonică 2564 locuințe (78%). Conectarea la rețeaua electrică este asigurată pentru aproximativ 3012 de locuințe (92%).

Figura 10. Ponderea locuințelor conectate la rețele de utilități. (nr. locuințe)

Sursa: Primăria Peresecina

În prezent sunt discuții cu Serviciul Protecției Civile și Situații Excepționale și 8 primării (Peresecina, Sămănanca, Teleșeu, Donici r. Orhei; Romanești Strășeni; Micleşti, Rîșcova, Ișnovăț r. Criuleni) privitor la identificarea surselor financiare din bugetele locale pentru întreținerea postului de pompieri, angajarea a 4 persoane. Costul total a întreținerii postului este de 297 200 lei, cotizația este distribuită proporțional numărului de locuitori din sate (per cap de locuitor 16 lei). Astfel, pentru ședința Consiliului va fi înaintată propunerea de a fi alocată cotizația satului Peresecina în mărime de 130000 lei din fondul de rezervă, pentru susținerea activității postului.

3.6. Buna guvernare și management

3.6.1. Gestionarea administrativă

Conform Legii privind administrația publică locală nr. 436–XVI din 28.12.2006 autoritățile administrației publice locale ale com. Peresecina sunt reprezentate prin Consiliul Local și Primar, asistat de specialiștii locali din Primărie. Activitatea autorităților administrației publice locale este bazată pe legislația în vigoare și propriile Regulamente de organizare și funcționare.

Consiliul local Peresecina este organul deliberativ suprem al comunei, care este organizat și își desfășoară activitatea în conformitate cu legislația în vigoare și propriul Regulament de organizare și funcționare. În conformitate cu aceste prevederi Consiliul local asigură procesul de gestionare și decizional în localitate. Consiliul Local se întrunește în ședințe ordinare o dată la 3 luni sau în ședințe extraordinare ori de câte ori este necesar, la cererea Primarului sau a cel puțin o treime din numărul total de consilieri.

Consiliul local stabilește, anual pe baza de inventariere a bunurilor materiale și bănești, valoarea patrimoniului propriu, precum și a unităților din subordonarea sa care îi revin prin lege, impozitele și taxele locale, inclusiv: pentru amenajarea teritoriului, amplasarea obiectelor de comerț, serviciile stării civile și adeverințe eliberate de primărie pe teritoriul administrat de APL Peresecina.

Resursele financiare ale consiliului local se constituie din mijloace bugetare, extrabugetare și de altă natură.

Consiliul local Peresecina este format din 17 consilieri, dintre care 41% sunt femei iar 12 % sunt realeși. Majoritatea consilierilor sunt cu studii superioare – 70%, dintre care femei – 30%. Consilieri locali din categorii social-vulnerabile nu sunt înregistrați. Ponderea consilierilor cu vârsta 35-50 ani este mare și constituie 65%, până la 35 ani și peste 50 ani sunt câte 17,5 %.

Tabelul 32. Consiliul local, după sexe, vârste și vechime.

Sexe/grupe de vârste	Număr persoane	Categorii social - vulnerabile	Cu studii superioare	Realeși
TOTAL	17	0	12	2
Bărbați	10	0	8	2
Femei	7	0	4	0
Grupe de vârstă				
sub 35 ani	3			
35-50 ani	11			
peste 50 ani	3			

Primăria și servicii publice locale. Primăria este instituția administrației publice locale condusă de primar prin care se realizează principiile de autonomie locală, descentralizarea serviciilor publice, consultarea cetățenilor și este organul de conducere operativă a treburilor publice locale. Primarul este autoritatea reprezentativă a populației și executivă a Consiliului local. Primăria are o organigramă elaborată și aprobată. Toți angajații se subordonează direct primarului. Existența organigramei instituționalizează relațiile dintre șef și subordonat, eliminând eventuale cauze de conflict.

Tabelul 33. Serviciile publice și atribuțiile lor.

Funcția publică/postul	Atribuții de bază ale funcției publice/postului	Nr de funcții publice / posturi
Primar	• numește, stabilește atribuțiile și eliberează din funcție șefii de subdiviziuni, de servicii din subordine, personalul primăriei, conduce și controlează activitatea acestora, contribuie la formarea și reciclarea profesională. • exercită funcția de ordonator principal de credite. • reprezintă colectivitatea locală în relațiile cu alte autorități publice, persoane fizice și juridice din țară și străinătate, precum și în instanțele judecătorești, în condițiile legii. • constată încălcările legislației în vigoare comise de persoane fizice și juridice în teritoriul administrat.	1
Secretar al CL	• organizează și asigură desfășurarea ședințelor Consiliului comunal, • înștiințează despre convocarea consiliului local. • buna funcționare a primăriei. • efectuează lucrările de secretariat. • aducere la cunoștința publică deciziile consiliului local și a dispozițiilor normative ale primarului. • întocmește procesul verbal al ședințelor consiliului. • asigură funcționarea compartimentelor de stare civilă și protecție socială • eliberează extrase sau copii de pe orice act din arhiva consiliului local, în afara celor care conțin informații secrete, stabilite potrivit legii. • legalizează și autentifică actele adoptate.	1
Contabil șef	• planifică, gestionează și controlează resursele financiare publice. • calculează salariul. • prezintă dări de seamă la centrul de statistică, inspectoratul fiscal,	1

Funcția publică/postul	Atribuții de bază ale funcției publice/postului	Nr de funcții publice / posturi
	fondul social și Direcția de finanțe. • elaborează proiectul bugetului, efectuarea operațiilor legate de executarea bugetului.	
Specialiști în percepere fiscală	• asigură evidenta impozitelor și taxelor locale, calculează, percepe impozitele. • efectuează și prezintă dări de seamă la Inspectoratul Fiscal, Casa teritorială de asigurări sociale. • întocmește avizele de plată a obligațiilor fiscale și distribuirea contribuabililor.	1
Specialist în reglementarea regimului proprietății funciare	• efectuează controlul fondului funciar, folosirea rațională a terenurilor și protecția acestora indiferent de destinația lor, în raza primăriei localității. • pregătește, înregistrează și eliberează în modul stabilit de lege documentele juridice a posesorilor funciari. • organizează licitații pentru vânzarea sau locațiunea bunurilor proprietate publică.	1

Sursa: Primăria com. Peresecina .

Echipa angajaților Primăriei Peresecina este constituită din 13 persoane, dintre care 3 bărbați (23%) și 10 femei (77%). Din cei angajați, 6 persoane (46,1%) au vârsta cuprinsă între 35-50 ani și 6 persoane (46,1%) au vârsta peste 50 ani. În calitate de funcționar public stagiul de muncă mai mare de 10 ani este deținut de 12 persoane dintre care 3 bărbați și 9 femei.

Tabelul 34. Aparatul primăriei, după sexe, vârste și vechime.

Sexe/grupe de vârste	Număr persoane	Categorii social - vulnerabile	Cu vechimea mai mică de 1 an	Cu vechimea mai mare de 10 ani
TOTAL	13	0	0	12
Bărbați	3	0	0	3
Femei	10	0	0	9
Grupe de vârstă				
sub 35 ani	1			
35-50 ani	6			
peste 50 ani	6			

Sursa: Primăria Peresecina .

Structura după vârstă denotă că sistemul administrației publice locale nu poate fi la moment considerat captivant pentru tinerii specialiști cu vârstă de până în 35 de ani deoarece condițiile de lucru și salariile nu sunt atractive, iar posibilitățile de a face carieră sunt reduse.

Sediul primăriei, proprietate a APL deține spațiu suficient pentru activitatea angajaților. Spre instituție duce un drum bun asfaltat. Imobilul este în stare bună, dar necesită reparație curentă. Este o clădire cu un singur etaj, asigurat cu pantă de acces pentru persoanele în cărucior. Edificiul este conectat la sistemul de aprovizionare cu apă centralizat, există atât apă tehnică, cât și potabilă calitativă. Deasemenea, există rețea de apă caldă. Sistemul de încălzire este centralizat, pe bază de gaze naturale. Grupul sanitar este în interiorul clădirii și este asigurat cu apă rece și caldă.

Transparența decizională. Regulament Intern (Aprobat prin decizia Consiliului Peresecina Nr. 8 p.11 din 14 iulie 2017) este întocmit în scopul implementării prevederilor Legii nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală (art.17), Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional (art.8), Hotărârii Guvernului 967 din 09.08.2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional (art. 2,3) și stabilește procedurile de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor.

În conformitate cu Regulamentul de funcționare a Consiliului local dreptul de inițiere a procesului de decizie aparține consilierilor și primarului comunei. APL Peresecina asigură accesul la proiectele de decizii și la materialele aferente prin publicarea lor pe panoul informativ și pagina web oficială a primăriei: <http://peresecina.md/>, rubrica: Transparența decizională.

Proiectul de decizie inițiat este prezentat secretarului Consiliului, care organizează pregătirea proiectului de decizie, solicită avizele comisiilor consultative. Printre modalitățile de asigurare a transparenței procesului decizional este utilizată plasarea pe rețelele de socializare Facebook și pagina web, publicarea actelor administrative în Registrul actelor locale.

3.6.2. Bugetul Local

În procesul de dezvoltare a capacităților de analiză și planificare strategică a autorităților publice locale îl constituie utilizarea rațională a resurselor financiare și îmbunătățirea managementului acestora, prin orientare spre domeniile prioritare prevăzute în principalele documente de politică ale autorității.

În conformitate cu prevederile Legii privind sistemul bugetar, Legii privind finanțele publice locale, care determină politica bugetar-fiscală inclusiv și a localităților rurale, se elaborează proiectul de buget. Prognoza veniturilor și cheltuielilor se efectuează în conformitate cu nivelul veniturilor și cheltuielilor anilor precedenți, fără însă a se lua în considerație creanțele și datoriile. Elaborarea bugetului se face în baza plafoanelor stabilite de către Ministerul Finanțelor. APL dispune de taxe locale, veniturile din administrarea bunurilor publice și cele parvenite din prestarea serviciilor. APL poate beneficia de resurse financiare suplimentare prin intermediul organismelor finanțatoare și donatoare.

Tabelul 35. Veniturile bugetului local, 2018 - 2020, lei

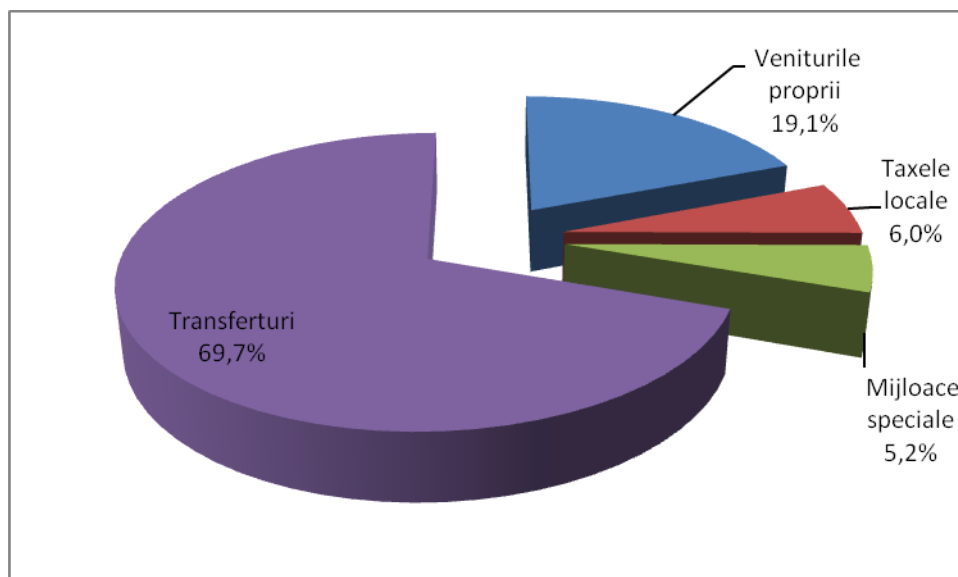
	2018	2019	2020 plan
Venituri proprii		3962,0	4743,8
Transferuri	7255,1	9118,0	9504,0

Sursa: Primăria Peresecina

Primăria nu poate finanța toate cheltuielile cu veniturile proprii, de aceea pentru acoperirea lor sunt necesare transferurile de la bugetul raional și central, care sunt estimate în conformitate cu prevederile Legii privind finanțele publice locale.

Veniturile bugetului local. Încasările în teritoriu nu pot acoperi toate cheltuielile pentru necesitățile instituțiilor publice și în aceste condiții pentru acoperirea cheltuielilor sunt necesare transferuri din fondul de susținere financiară a teritoriului, care sunt estimate în conformitate cu prevederile Legii privind finanțele publice locale și care pentru satul Peresecina în anul 2019 au constituit 69,7% din bugetul local.

Figura 11. Structura veniturilor, anul 2019.

Sursa: Primăria Peresecina .

Veniturile proprii sunt formate din: (1) Impozitele pe proprietate (funciar și pe bunurile imobiliare); (2) Taxele Locale; și (3) Alte venituri fiscale și nefiscale.

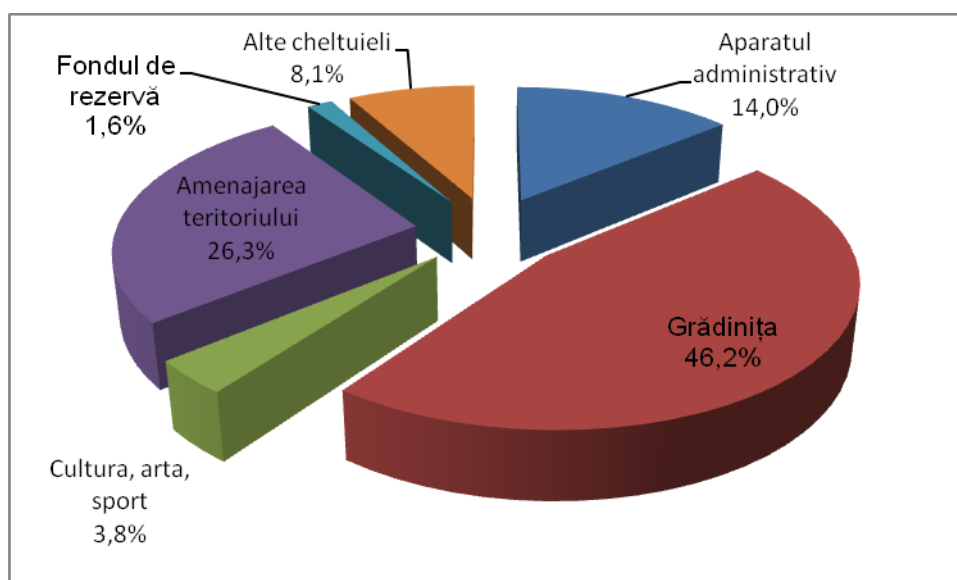
Tabelul 36. Veniturile bugetului local, anul 2019, lei

Denumirea indicatorului	TOTAL	Venituri, cheltuieli de bază	Taxele locale	Mijloace speciale
1. Veniturile – total:	13080,0	13080,0	782,1	596,9
Venituri regulatorii				
2. Veniturile proprii	2502,6			
3. Taxele locale	782,1			
4. Mijloace speciale	677,3			
5. Transferturi	9118,0			

Sursa: Primăria Peresecina .

Fundamentarea, stabilirea limitelor și repartizarea **cheltuielilor bugetare** pe executori de buget și destinații se efectuează în exclusivitate de către autoritățile administrației publice locale, în concordanță cu domeniile de activitate și competențele care le revin în vederea funcționării lor și în interesul colectivității locale respective.

Figura 12. Structura cheltuielilor, anul 2020.

Sursa: Primăria Peresecina

Cheltuielile aprobate în bugetele locale, reprezintă limite maxime care nu pot fi depășite. Contractarea de lucrări, servicii, bunuri materiale și efectuarea de cheltuieli se realizează de către executorii de buget doar cu respectarea prevederilor legale și în cadrul limitelor aprobate.

În perioada 2017-2019 au fost majorate cu aproximativ 70% cheltuielile bugetului local, printre care pentru aparatul administrativ cheltuielile au crescut pentru anul 2019 cu aproximativ 24% comparativ cu anul 2017, destinate amenajării teritoriului de aproximativ 1,6 ori comparativ cu anul 2017.

În structura cheltuielilor ponderea cea mai mare (46,2%) este deținută de cheltuielile pentru educație. Cheltuielile pentru Casa de cultură și biblioteci în anul 2019 au fost majorate de aproximativ 2 ori comparativ cu anul 2018.

Tabelul 37. Structura și evoluția cheltuielilor bugetare conform clasificății funcționale 2017-2020, mii lei

Denumirea indicatorilor	2017	2018	2019	2020 plan
Cheltuieli total	8400,6	10891,1	13080,0	14247,8
Aparatul administrativ	1477,1	1583,8	1830,7	2188,2
Grădinița	5016,8	5639,4	6045,6	7479,7
Biblioteca	460,6	1140,5	498,9	849,1
Cultura, arta, sport				
Amenajarea teritoriului	1280,6	2315,4	3441,0	2044,7
Fondul de rezervă	165,5	212,0	210,0	280,0
Alte cheltuieli	0	0	1053,8	1405,5

Sursa: Primăria Peresecina

Pe parcursul perioadei analizate, primele trei priorități în structura cheltuielilor bugetare au fost:

Prioritatea 1 – sistemul de învățământ preșcolar deține ponderea cea mai mare în totalul cheltuielilor bugetare. În anii 2018 – 2020, ponderea cheltuielilor educaționale a fost de cca 46%.

Prioritatea 2 – Aparatul administrativ. Cheltuielile administrative au avut o evoluție constantă în perioada analizată constituind, aproximativ 14 % în totalul cheltuielilor.

Prioritatea 3 – Amenajarea teritoriului. Ponderea acestor cheltuieli pentru 2020 sunt planificate de aproximativ 14%, iar pentru anul 2019 au fost de 26% din bugetul local.

Atragerea investițiilor. În perioada analizată 2015-2019 la nivel local au fost implementate 8 proiecte în valoare de aproximativ 8 mln lei.

Tabelul 38. Lista proiectelor implementate la nivel local (pentru anii 2015 – 2019)

Anii	Denumirea proiectului	Finanțator	Valoarea proiectului, mii lei	cofinanțare APL	beneficiari proiect
2015	“Extinderea și diversificarea serviciului comunal Peresecina la nivelul întregului cluster (serviciul de salubritate a localităților clusterului Peresecina-Sămănanca-Donici-Teleșeu)”	PNUD Moldova	100000 USD	60000 lei	Prim.Peresecina Prim. Donici Prim.Sămănanca Prim. Teleșeu
2015	“Ameliorarea pășunilor în satul Peresecina”	PNUD Moldova	120000 lei	Terenul	Primaria Peresecina
2016	“Reparația acoperișului Grădiniței de copii nr.2 din s.Peresecina ”	FISM	600000 lei	0	Primaria Peresecina
2017	“Reparația acoperișului Grădiniței de copii nr.3 din s.Peresecina ”	FISM Moldova	918 171,23 lei	0	Primaria Peresecina
2018	„Condiții bune pentru elevii școlii primare din s. Peresecina”	PNUD Moldova, MIDL, Bugetul local	1 565 000 lei	265000 lei	Liceul teoretic A. Donici
2019	„Improvement of the public inter-community sanitation service”	Ambasada Slovaciei, Bugetul de stat	1 198 800 lei	0	Primaria Peresecina
2019	„Extinderea iluminării stradale în satul Peresecina”	Bugetul local	1 100 000 lei	1 100 000 lei	Primaria Peresecina
2020	„Renovarea acoperișului la licul teoretic A. Donici din s. Peresecina”	AIPA Bugetul local	3 273 610,43 lei	2 000 000 lei	Primaria Peresecina

Sursa: Primăria Peresecina .

3.6.3. Societatea civilă

La nivel local, în comunitate activează 9 ONG.

Tabelul 39. Sectorul asociativ (ONG-urile locale)

ONG / grupuri locale organizate (anul creării)	Numărul de membri	Descriere (obiectiv, activitățile principale)	Persoane de contact
Centrul de Mobilitate și Dezvoltare Locală	5	Atragerea investițiilor pentru dezvoltarea satului	Alexandru Brihuneț
AO Agroinstruire	9	Consultanță agricultorilor	Zinaida Ignat
AO a utilizatorilor de apă Hodolina		Gestionarea serviciului apeduct	Burlacu Valeriu
AO a utilizatorilor de apă Butoiaș		Gestionarea serviciului apeduct	Tudor Sîrghi
AO a utilizatorilor de apă Centru		Gestionarea serviciului apeduct	Tudor Sîrghi
AO a utilizatorilor de apă Crisca		Gestionarea serviciului apeduct	Vera Șchiopu
AO a utilizatorilor de apă Toți pentru toți		Gestionarea serviciului apeduct	Varvara Buzu
AO Peresecina		Dezvoltarea localității	Buzu Nicolae
AO Prosperarea Culturii		Renășterea culturii	Alexei Sîrbu

3.7. Analiza SWOT

Infrastructură, servicii comunale, locuințe, mediu

Puncte tari	Puncte slabe
- Amplasarea localității pe traseul internațional R6, Chișinău – Soroca-frontiera de nord. - Așezarea geografică (intersecția de traseuri de însemnătate locală: s.Donici r-l Orhei; s.Miclești și s. Ișnoveț r-l Criuleni; s.Românești raionul Strășeni). - Vecinătatea cu codrii Orheiului - Fâșii forestiere pe perimetrul moșiei satului - Existența a 3 lacuri și 6 bazine acvatice. - Conectarea la apeduct a 90% din gospodăriile localității; - Sistemul de colectare, transportare și depozitare a deșeurilor menajere funcțional - Resurse funciare disponibile pentru extinderea intravilanului - Iluminat stradal în proporție de 90%	- Epuizarea capacității poligonului de stocare a deșeurilor menajere - Lipsa unui transport public local în special pentru persoanele în etate. - Stații de așteptare neamenajate - Relief accidentat - Nivel scăzut de racordare la sistemul de canalizare (doar 15% din gospodarii) - Poluarea apelor din activități gospodărești - Lipsa stațiilor de epurare a apelor uzuale - Insuficiența locurilor pentru construcții locuințe - Lipsa locuințelor sociale - Drumuri impracticabile pentru transport - Lipsa zonelor de agrement - Număr insuficient de angajați la IM
Oportunități	Pericole
- Dezvoltarea infrastructurii locale de utilități publice (drum, apă, canalizare) din programe naționale și externe - Valorificarea resurselor energetice regenerabile - Proiect regional de reciclare a deșeurilor - Colaborarea cu donatori (USAID)	- Pandemia - Inflația - Creșterea prețurilor pentru resursele energetice - Calamități naturale - Instabilitatea politică

Patrimoniu, Economie

Puncte tari	Puncte slabe
- Așezarea geografică favorabilă, pe traseul național Chisinau-Soroca - Diversitatea domeniilor de activitate a agenților economici - Existența resurselor naturale (terenuri, lacuri), - Existența întreprinderilor industriale - Spiritul antreprenorial dezvoltat. - Terenuri disponibile pentru dezvoltarea industriei - Cariera de piatră - Fabrică de reciclare a plasticului - Număr mare de unități de comerț - Existența meșterilor populari: lemnari,	- Lipsa spațiilor de comercializare a produselor agricole - Acces redus la serviciile veterinare - Oportunități reduse pentru tinerii antreprenori - Lipsa unor ateliere pentru implicarea persoanelor de diferite vârste și ocupații - Persoanele cu nevoi speciale nu se pot angaja în câmpul muncii. - Migrația populației - Lipsa locurilor de muncă - Zgomot (explozii tehnologice) de la cariera de piatră

tinichigii, croșetari, țesetori	
Oportunități	Pericole
- Lărgirea odată cu semnarea DSFTI a piețelor de desfacere a producției agricole, - Extinderea experienței avansate în administrarea afacerilor. - Acordarea periodică a fondurilor naționale în vederea suportului mediului de afaceri (ODIM) - Organizarea parcului industrial - Subvenții în agricultură (AIPA) - Colaborarea cu IFAD	- Bariere la export pe piața de est - Instabilitatea ratelor bancare. - Controale inopinante din parte instituțiilor de stat - Schimbări legislative nefavorabile - Plafonarea taxelor locale

Educație, cultură, sănătate

	Puncte slabe
- Asigurarea cu locuri suficiente la instituții preșcolare - Instituții culturale și educative - Centru de sănătate dotat 4 farmacii - Centrul comunitar multifuncțional - Biblioteca dotată cu computere (Novateca) - Centru de Robotică la liceu - Ansamblul folcloric model "Baștina" - Ansambluri de dans - Muzeu local și școlar - Centru de creație literar artistic școlar Tezaur - Școală sportivă "Voievod" 3 terenuri de joacă pentru copii - Mini teren de fotbal 3 biserici și Casă de rugăciuni 4 Monumente - Infrastructură pentru zone de agrement și sport - Casa de cultură renovată - Suport / donații din partea agenților economici pentru copii din categorii social-vulnerabile	Accesul la educație a copiilor și tinerilor - Nu este asigurată hrană caldă pentru toți elevii din liceul teoretic A. Donici. - Lipsa grupurilor sanitare amenajate în interiorul clădirii liceului A. Donici și a apei calde - Lipsa mobilierului necesar conform categoriilor de vârstă pentru liceenii de la A. Donici. - Acoperișul liceului necesită reparație capitală. - Stadionul școlar necesită extindere - În liceu este slab dezvoltată autoadministrarea școlară. - Sala de sport și festivă la liceu necesită reparație - Pavajul deteriorat a ogrăzii liceului - Dotarea insuficientă cu manuale școlare Servicii culturale și de recreare. - Socializarea insuficientă a persoanelor în etate. - Lipsa cadrelor culturale calificate - Lipsa instituțiilor extrașcolare pentru copiii dotați (școală muzicală, școală de arte etc.). - Terenuri de joacă pentru copii de agrement și cultură insuficiente - Lipsă de spații pentru discotecă Servicii pentru persoanele în etate - Lipsa staționarului de zi și spălătorie socială pentru persoanele în etate - Lipsa ofertei de servicii sociale alternative celor de stat pentru persoanele în etate. - Lipsa serviciilor psihologice pentru

	familiiile tinere și cele needucogene. Lipsa serviciilor de susținere a femeilor aflate în situații de risc.
Oportunități	Pericole
- Perfecționare profesională pe domenii de activitate - Colaborare cu donatorii externi - Proiecte a consiliului raional, Programul 50+50 - Reparația acoperișului la liceu cu suportul AIPA - Colaborare cu orașele înfrățite: Predeal județul Brașov și Săbăoani județul Neamț, România	- Neimplicarea factorilor de decizie în reparația liceului - Epidemii - Migrația - Creșterea prețurilor pentru resursele energetice.

APL , participare comunitară

Puncte tari	Puncte slabe
- Sediul primăriei dotat cu infrastructura de asigurare cu energie termică, tehnică modernă și conectare la internet - Grad înalt de pregătire profesională a aparatului primăriei - Consiliul local responsabil și calificat - Experiență în scrierea, aplicarea și gestionarea proiectelor comunitare - ONG-uri active - Grad înalt de mobilizare a grupurilor comunitare și integrarea în procesul decizional - Pagină web utilizată pentru asigurarea transparenței decizionale - Transmitere on-line a ședințelor consiliului local - Radio local	- Posibilități limitate de stocare a înregistrărilor ședințelor consiliului local - Salarii neatractive pentru angajare în domeniul public - Spațiu de activitate insuficient - Instrumente de stimulare a angajaților insuficiente - Registru de evidență a populației nu este digitalizat
Oportunități	Pericole
- Cursuri de pregătire profesională - Colaborare cu donatorii externi (PNUD Moldova, Programul Comunitatea Mea și Mă implic)	- Stoparea implementării politicilor de descentralizare administrativă. - Calamități naturale - Reforma administrativ teritorială.

4. Strategia de dezvoltare socio-economică

4.1. Viziunea comunității

Viziunea conturează imaginea privitoare la profilul organizației, direcțiile principale de evoluție a domeniilor de interes public și răspunde la întrebarea: care este stadiul de dezvoltare spre care se tinde, pentru perioada 2021-2026.

Formularea presupune fragmentare viziunii în elemente-cheie, specifice fiecărui sector sau domeniu implicat.

Viziunea satului Peresecina:

- o localitate cu o infrastructură bine dezvoltată cu condiții bune de trai pentru membrii comunității
- un sat prosper și atractiv pentru cetățenii din împrejurimi.
- comunitate responsabilă, educată, activă, modernă, flexibilă la schimbări, cu oameni gospodari.

4.2. Cadrul și direcțiile strategice

Obiective Strategice

Obiectivul strategic 1. Infrastructură dezvoltată și accesibilă pentru toți, mediu curat, cu servicii comunale de calitate și disponibilitatea spațiului pentru construcții locale.

Obiectivul strategic 2. Economie diversificată și dezvoltată, patrimoniu valorificat la maximum, cu condiții optime pentru investiții.

Obiectivul strategic 3. Instituții educative cu infrastructură dezvoltată și dotate cu material didactic, cu activități culturale diversificate și servicii sociale accesibile.

Obiectivul strategic 4. Infrastructură adecvată necesităților / sarcinilor, cu o echipă motivată și receptivă la solicitările cetățenilor.

4.3. Planul de acțiuni pentru anii 2021 – 2026

Obiectivul strategic 1. Infrastructură dezvoltată și accesibilă pentru toți, mediu curat, cu servicii comunale de calitate și disponibilitatea spațiului pentru construcții locale

Proiecte / Activități	Perioada de implementare	Cost, mii lei	Surse de finanțare	Responsabil	Indicatori de performanță
• Construcția rețelei de canalizare	2021-2026	30000,0	FEN, Buget local, Surse externe, contribuția locuitorilor	Primar	1 stație de epurare, 3 stațiile de pompare și magistrala centrală construite.
• Construcția parcului fotovoltaic pentru necesități de iluminare stradală	2025-2026	15000,0	Surse externe, AEE, Buget local	Primar	1 studiu de fezabilitate, 1 contractului de finanțare încheiat
• Construcția complex sportiv (caiăc-canoe)	2023-2026	20000,0	Surse externe, ADR Centru, Buget local	Primar, Viceprimar	1 proiect tehnic elaborat 1 proiect depus spre finanțare
• Amenajarea traseului pentru ciclism (bike, ATV)	2022-2024	300,0	Surse externe, Buget local	Viceprimar	1 proiect tehnic elaborat 1 traseu amenajat
• Valorificarea masei lemnoase pentru necesități sociale	2021	80,0	Buget local	Director IM	100 de persoane asigurate cu lemne pentru iarna
• Împădurirea terenurilor degradate	2021	-	IS Silvicultura	Primar	500 puiți plantați
• Schimbarea rezervoarelor de apă	2021-2023	1000,0	Buget local, ÎM, surse externe, donații	Director ÎM	3 rezervoare schimbate
• Curățirea rețelelor de apă	2021-2022	-	ÎM	Director ÎM	5 km rețea de apeduct
• Construcția stației de tratare a apei	2021	130,0	Buget local	Director instituție	1 stație de tratare instalată la Grădinița nr.2
• Procurarea unui graider pentru reabilitarea drumurilor	2023	1000,0	Surse externe	Primar	1 proiect elaborat depus spre finanțare
• Procurarea unui tractor pentru preluarea de deșeuri din arterele localității	2022	800,0	Surse externe	Director IM	1 tractor achiziționat
• Actualizarea listei beneficiarilor de loturi de teren pentru construcția locativă	2021	-	-	Inginer cadastral	1 registru actualizat
• Înlocuirea corpurilor vechi de iluminat energetic neeficiente	2021-2026	700,0	Buget local, Consiliul raional	Primar	400 corpuri LED înlocuite
• PPP în construcția instalațiilor eoliene	2023-2026	48000,0	Surse externe	Primar	1 studiu de fezabilitate elaborat 1 contract de concesiune încheiat
• Organizarea reciclării deșeurilor menajere	2021-2023	100,0	Buget local	Primar	4 plase pentru plastic instalate

Proiecte / Activități	Perioada de implementare	Cost, mii lei	Surse de finanțare	Responsabil	Indicatori de performanță
				ÎMI Prosper Rural	
• Construcția a 6 platforme pentru colectarea selectivă a deșeurilor	2021	75,0	Surse externe	Primar	6 platforme cu tomberoane de selectarea deșeurilor construite
• Organizarea campaniilor de informare și conștientizare a cetățenilor despre colectarea selectivă a deșeurilor	2021-2022	15,0	Bugetul local	Primar Secretar	250 persoane implicate, număr proporțional de femei și bărbați
• Instituirea unei rute interne de transport public	2021	-	Donații	Primar	1 ruta instituită
• Construcția a 2 stații de așteptare	2021-2022	30,0	Buget local	Primar	2 stații construite
• Amenajarea trotuarelor cu pavaj pe strada Ștefan cel Mare	2022-2026	7000,0	Surse externe, buget local	Primar	14 km de trotuar construit
• Construcția rigolilor pentru apele pluviale	2021-2026	500,0	Surse externe	Primar	300 km de rigole construite
• Adâncirea râpii din sat	2021-2022	300,0	Buget local	Primar	2 km de râpă reabilitată
• Amenajarea acostamentelor drumurilor	2021-2026	100,0	Buget local	Primar	Periodic după construcția drumurilor
• Elaborarea PUG	2022-2023	300,0	Buget local	Primar	1 contract de prestări servicii încheiat
• Amenajarea parcului central (scena de vara, mobilier etc.)	2023-2026	10000,0	Surse externe, Buget local	Primar	1 parc amenajat (8 ha)
• Revizuirea salariilor angajaților ÎM	2021	-	Buget ÎM	Director ÎM, Consiliul de administrare	2 persoane recrutate și angajate
• Implementarea măsurilor de eficiență energetică a instituțiilor publice	2022-2026	20000,0	Surse externe, Bugetul local	Primar Directorii de instituții	blocul Liceu Școală primară, grădiniță 2 și 3
• Digitalizarea procedurii de plată a serviciilor comunale	2021-2026	-	Surse externe	Primar	1 platforma Mpay activată pentru serviciile din Peresecina
• Reabilitarea infrastructurii drumurilor locale	2021-2026	14000,0	Surse externe, bugetul local	Primar	8 km drumuri locale reabilite
• Gazificarea sectoarelor noi de case Hodolina Nouă și Crișca	2021-2024	3000,0	Subvenții Orhei Caz Buget local Contribuția	Primar	Aproximativ 450 case gazificate.

Proiecte / Activități	Perioada de implementare	Cost, mii lei	Surse de finanțare	Responsabil	Indicatori de performanță
			locuitorilor		

Obiectivul strategic 2. Economie diversificată și dezvoltată, patrimoniu valorificat la maximum, cu condiții optime pentru investiții

Proiecte / Activități	Perioada de implementare	Cost, mii lei	Surse de finanțare	Responsabil	Indicatori de performanță
• Construcția unui parc industrial	2022-2026	20000,0	Surse externe, PPP	Primar	1 studiu de fezabilitate 1 proiect tehnic 1 contract încheiat
• Construcția de depozite agricole	2021-2026	-	Surse private	Secretar Inginer cadastra	2 depozite construite
• Organizarea instruirilor in managementul proiectelor și accesarea fondurilor	2021-2026	-	Surse private	ONG din localitate	3 instruiți realizate
• Organizarea procesului de certificare a produselor autohtone	2024	-	Surse private	Agentii economici	2 certificate elaborate
• Organizarea unei platforme de comunicare între agenții economici	2021-2026	-	-	Primar	1 grup format pe Viber, WhatsApp
• Organizarea evenimentelor de schimb de experiență, vizite de studii	2021-2026	-	Surse private	Primar	2 evenimente anual
• Organizarea evenimentelor economice: târguri, festivaluri	2021-2026	200,0	Buget local	Primar	2 evenimente anual
• Construcția pieței agricole	2022-2024	1500,0	Surse externe, Buget local	Primar	1 piață construită
• Organizarea evenimentelor pentru promovarea locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilități	2021-2026	-	-	Primar	1 eveniment anual organizat în colaborare cu OFM
• Activități de informare pentru subvenționări în agricutură	2021-2026	-	-	ONG din localitate	Anunturi periodic distribuite pe platformele de socializare
• Organizarea evenimentelor pentru consultarea aplicării taxelor locale	2021-2026	-	-	Primar	Anual la aprobarea bugetului local

Obiectivul strategic 3. Instituții educative cu infrastructură dezvoltată și dotate cu material didactic, cu activități culturale diversificate și servicii sociale accesibile și solicitate

Proiecte / Activități	Perioada de implementare	Cost, mii lei	Surse de finanțare	Responsabil	Indicatori de performanță
• Deschiderea unei grupe de creșă	2022-2024	150,0	Buget local	Director grădinițe	1 grupă de creșă activă
• Organizarea atelierelor creative	2022-2024	250,0	Buget local	Director casa de cultură	2 atelire active
• Modernizarea bazei didactico-materială a liceului	2021-2026	100,0	Bugetul instituției	Director liceu	4 table interactive, 4 proiectoare
• Promovarea și informarea activităților Centrului comunitar multifuncțional	2021-2026	-	-	Director Centru Comunitar	2 activități desfășurate anual
• Extinderea sălii de computere de la biblioteca satească	2022-2024	250,0	Buget local, Surse externe	Bibliotecar	1 încăpere reparată și amenajată
• Reparația cabinetului pentru robotică la liceu	2022-2023	75,0	Bugetul instituției	Director liceu	1 încăpere amenajată
• Crearea staționarului de zi la CMF	2022-2023	570,0	Surse externe, Donații	Prima, șef Centrul de Sănătate	3 încăperi renovate și adaptate
• Extinderea membrilor grupului folcloric cu tineri și bărbați	2021-2026	100,0	Buget local, Surse externe	Director casa de cultură	30 costume pentru copii 20 costume pentru maturi
• Achiziția unui spațiu pentru amenajare Muzeului	2022-2026	500,0	Buget local, Surse externe	Director casa de cultură	1 casa amenajată
• Utilizarea spațiului Casei de cultură pentru necesitățile centrului de creație Tezaur	2021-2026	-	-	Director casa de cultură	30 copii beneficiari
• Reparația sălii de sport la școala primară	2022-2024	1000,0	Surse externe	Primar	1 sală de sport reparată
• Reparația sălii de sport la liceu	2021	1500,0	Surse externe, donații	Primar	1 sală de sport reparată
• Renovarea terenului de mini fotbal	2021-2022	150,0	Surse externe	Primar	1 teren renovat
• Implicarea reprezentanților cultelor în activități locale	2021-2026	-	-	Primar Parohii Bisericilor	1 eveniment organizat
• Restaurarea monumentelor și a spațiilor	2022-2024	1000,0	Buget local	Primar	2 monumente renovate

Proiecte / Activități	Perioada de implementare	Cost, mii lei	Surse de finanțare	Responsabil	Indicatori de performanță
adiacente					
• Renovarea complexului sportiv	2024-2026	20000,0	Surse externe	Primar	1 proiect tehnic 1 contract de finanțare încheiat
• Organizarea Cercului dramatic	2021-2023	-	-	Director liceu și Casa de cultură	2 instruirii lunar
• Implicarea reprezentantului Consiliului de tineri în Consiliul de administrare a liceului.	2021-2026	-	-	Director liceu	Periodic la întrunirea Consiliului de administrare
Servicii culturale și de recreare.					
• Crearea unei platforme pe rețelele de socializare	2021	-	-	Primar	500 locuitori abonați
• Amenajarea a 2 terenuri de joacă regiunea Cetatea și Butoi;	2021-2022	120,0	Bugetul local, donații	Primar	2 terenuri de joacă amenajate
• Amenajarea zonelor verzi din localitate	2021-2026	500,0	Bugetul local, donații	Primar	2 zone amenajate
Servicii pentru persoanele în etate					
• Organizarea spălătoriei la centrul comunitar	2022	200,0	Surse externe	Primar	3 mașini de spălat instalate
• Diversificarea serviciilor prestate de serviciul comunitar	2022-2024	200,0	Surse externe	Director Centru Comunitar	2 evenimente cu implicarea persoanelor în etate desfășurate
• Angajarea unui psiholog la centrul comunitar	2022	70,0	Bugetul instituției	Centru de Sănătate	1 angajat psiholog

Obiectivul strategic 4. Infrastructură adecvată necesităților / sarcinilor, cu o echipă motivată și receptivă la solicitările cetățenilor

Proiecte / Activități	Perioada de implementare	Cost, mii lei	Surse de finanțare	Responsabil	Indicatori de performanță
• Extinderea sediului primăriei	2023-2026	3000,0	Buget local	Primar	6 spatii pentru angajati
• Participarea la cursuri de instruire și perfecționare profesională	2021-2026	50,0	Buget local	Secretar	2 cursuri pentru fiecare angajat
• Dotarea cu microfoane a sălii ședințelor consiliului	2021	15,0	Surse externe	Primar	1 sala dotată
• Angajare specialist în scriere de proiecte	2022	75,0	Buget Local	Primar	1 specialist în elaborarea proiectelor angajat
• Colaborarea dintre ONG urilor locale și APL	2021-2026	-	-	Primar, Președinți AO	2 mese rotunde trimestrial
• Crearea grupurilor pe rețele de socializare	2021	-	-	Primar	1 grup format
• Elaborarea documentelor informative tematice de fiecare specialist	2021-2026	-	-	Funcționarii publici	Periodic la ședința consiliului
• Revizuirea rețelelor de transmisie prin difuzoare	2022-2023	300,0	Buget local	Primar	1 radiou local funcțional
• Stocarea informației despre activitatea Consiliului local pe platforma youtube	2021	-	-	Secretar	Periodic ședințele consiliului publicate

4.4. Planul și cadrul de monitorizare și evaluare

4.4.1. Etape de implementare

Succesul realizării Strategiei de Dezvoltare Comunitară a satului Peresecina depinde, în mare măsură, de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acesteia, de prezența unei coaliții încheiate în societate. În procesul realizării Strategiei vor fi implicați mai mulți actori, fiecare urmând un scop personal, îndeplinind rolul de implementator al acțiunilor planificate. Aceștia sunt :

1. Administrația publică locală (Consiliul Local, Primarul, Primăria)
2. Locuitorii satului
3. Societatea civilă
4. Agenții economici
5. Structuri externe (Consiliul raional, Guvernul, Organizațiile internaționale).

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Comunitară (SDC) a s. Peresecina poate fi divizată convențional în 3 etape:

1. **Adoptarea SDC.** În cadrul acestei etape Strategia de dezvoltare va fi supusă dezbaterilor în cadrul Audierilor publice organizate de către primărie. După dezbateri și ajustarea propunerilor și recomandărilor făcute, Strategia va fi înaintată Consiliului Local spre aprobare. După aprobarea strategiei, Primăria va coordona elaborarea planurilor de acțiuni trimestriale și anuale privind realizarea strategiei în conformitate cu Planul Strategic de Acțiuni.
2. **Implementarea SDC** se va efectua prin realizarea acțiunilor, activităților, măsurilor și proiectelor concrete de implementare. Pentru fiecare acțiune, proiect vor fi stabilite obiective, planul activităților necesare, perioada de desfășurare (durata), responsabilii și partenerii care vor realiza proiectul. De asemenea, vor fi identificate și asigurate sursele de finanțare a proiectelor propuse spre implementare.
3. **Monitorizarea SDC.** În perioada de implementare responsabilii de realizarea planului de acțiuni vor raporta îndeplinirea activităților, proiectelor și atingerea obiectivelor specifice. Monitorizarea proiectelor, acțiunilor și strategiilor se va efectua prin intermediul Indicatorilor de implementare stabiliți. În cazul în care se vor identifica devieri de la Planul Strategic de acțiuni se vor iniția măsuri de corectare sau ajustare a acestui plan.

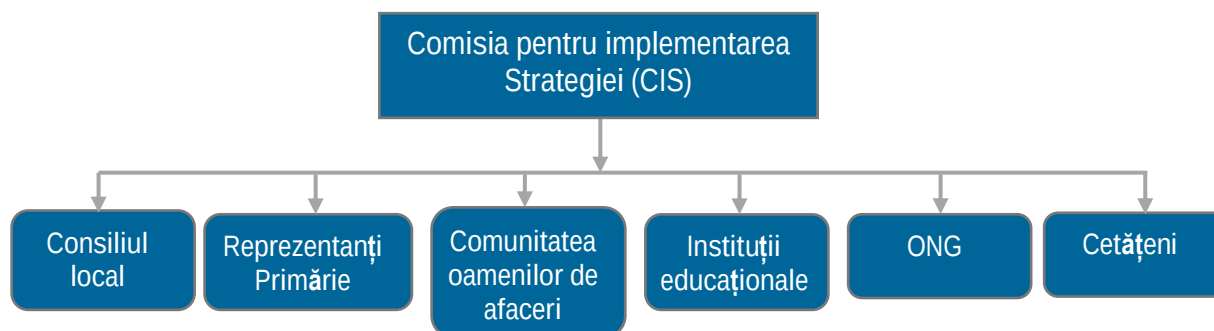
4.4.2. Monitorizarea strategiei

Procesul de monitorizare a strategiei constă în: (i) evaluarea atingerii obiectivelor strategice și obiectivelor specifice care va fi realizată prin intermediul indicatorilor de implementare și (ii) raportarea rezultatelor evaluării.

Monitorizarea implementării strategiei se va efectua de **Comisia pentru Implementarea Strategiei** (în continuare CIS). CIS va fi creată prin Decizia Consiliului Local cu statut de Comisie obștească pe lângă Consiliul local și Primărie în componența căreia va fi asigurată reprezentarea tuturor factorilor implicați în dezvoltare:

- Consiliul local (președinții comisiilor consultative de specialitate sau consilieri locali)
- Reprezentanți Primărie (Primarul, 2 – 3 specialiști)
- Comunitatea oamenilor de afaceri
- Instituții educaționale (directori instituții de învățământ)
- Organizații non-guvernamentale (reprezentanți ai ONG-ilor ce activează în domeniul protecției mediului, social, apărarea drepturilor omului și de tineret, etc.).
- Cetățeni. (grupul va fi reprezentativ și va include tineri, persoane dezavantajate, număr proporțional de femei și bărbați, reprezentanți ai diverse grupuri sociale sau etnice).

Figura 13. Structura cadrului instituțional de monitorizare și implementare a Strategiei

În implementarea strategiei responsabilitățile de bază ale CIS vor fi:

- Planificarea implementării acțiunilor
- Elaborarea și promovarea adoptării deciziilor privind acțiunile de implementare
- Coordonarea activităților de implementare a acțiunilor și proiectelor de dezvoltare
- Coordonarea activităților de atragere a surselor financiare alternative în scopul realizării problemelor identificate
- Monitorizarea implementării planului de acțiuni
- Elaborarea rapoartelor și prezentarea lor către Consiliul Local
- Acordarea asistenței tehnice și consultative în toate domeniile
- Elaborarea și dezbateră proiectelor prioritare de dezvoltare
- Analiza deciziilor privind diverse probleme ale comunității
- Elaborarea și inițierea modificărilor în strategie
- Elaborarea studiilor și proiectelor de dezvoltare, etc.

CIS își va desfășura activitatea în ședințe care se vor desfășura cel puțin o dată în 6 luni.

Un rol important în procesul de implementare a strategiei îl are Consiliul Local, care se va ocupa nemijlocit de monitorizarea și evaluarea procesului de implementare a Planului de acțiuni. Competențele Consiliului Local se vor axa pe:

- Coordonarea activităților de antrenare a populației în acțiunile de realizare a proiectelor
- Promovarea dialogului permanent cu locuitorii, asigurarea transparenței în activitatea APL
- Încurajarea Voluntarilor în diverse activități publice
- Stimularea și coordonarea conlucrării actorilor comunității în realizarea obiectivelor comune ale Strategiei
- Parteneriatul cu APL, ONG, agenții economici în cea ce privește implementarea, monitorizarea și evaluarea Planului de acțiuni a Strategiei.

Raportarea implementării strategiei se va efectua prin elaborarea și prezentarea de către responsabilii de implementare a rapoartelor către CIS privind realizarea Planului de acțiuni și a obiectivelor specifice. Anual CIS va prezenta Consiliul Local raportul de evaluare a implementării Strategiei.

Obiect Monitoring	Elaborator/ Destinatar	Raport	Descriere
Realizarea obiectivelor	CIS și Consiliul Local	Rapoarte semestriale/ anual	Raport bazat pe analize, sondaje a locuitorilor pentru evaluarea impactului implementării strategiei

Realizarea acțiunilor, proiectelor	Responsabili de implementare	Raport semestrial sau după finisarea activității	Rapoarte prezentate de responsabili de implementare privind îndeplinirea acțiunilor, proiectelor
------------------------------------	------------------------------	--	--

Evaluarea implementării Strategiei se va efectua prin analiza indicatorilor de dezvoltare. Pentru fiecare acțiune planificată sunt stabiliți anumiți indicatori de implementare. În baza informațiilor furnizate de la responsabili de implementare, beneficiari sau instituții specializate se vor stabili nivelul și gradul de implementare a acțiunilor și atingere a obiectivelor fixate.

Riscuri și Impedimente de Implementare

Realizarea efectivă a acțiunilor propuse în Strategia de dezvoltare poate fi împiedicată de prezența anumitor riscuri și impedimente de implementare: (i) interne și (ii) externe.

Domeniu	Descriere
Riscuri și impedimente interne	
Managementul implementării strategiei	• Confruntări de interese privind implementarea strategiei • Prevalarea intereselor personale • Resurse financiare limitate • Lipsa capacităților de atragere a investițiilor
Parteneriat	• Neconlucrarea autorităților publice locale cu sectorul de afaceri și comunitatea • Indiferența și neimplicarea populației în susținerea activităților • Lipsa de experiență a structurilor societății civile și neimplicarea lor • Neimplicarea partenerilor internaționali
Dezvoltarea economică	• Lipsa interesului din partea comunității de afaceri în dezvoltarea bazei economice locale
Social	• Resurse limitate pentru acordarea asistenței sociale • Pauperizarea continuă a populației • Emigrarea forței de muncă
Mediu	• Populație neconștientizată privind efectele poluarea mediului
Riscuri și impedimente externe	
Cadrul politico-juridic	• Instabilitatea cursului politic • Contradicția și instabilitatea legislației în vigoare
Relații parteneri externi	• Lipsa conlucrării cu autoritățile publice raionale și centrale • Neimplicarea partenerilor internaționali
Starea economiei	• Potențial investițional redus • Inaccesibilitatea piețelor de desfacere de peste hotare • Infrastructură de afaceri nedezvoltată • Risc de țară.

Anexa 1. Fișe de proiecte

Fișa de proiect 1.

Titlul proiectului:	Creșterea accesibilității pe drumurile satului Peresecina, prin renovarea străzii Constantin Stamati.
Obiectiv :	Îmbunătățirea calității vieții populației prin renovarea porțiunii de drum de importanță locală.
Obiectiv din strategie	Infrastructură dezvoltată și accesibilă pentru toți, mediu curat, cu servicii comunale de calitate și disponibilitatea spațiului pentru construcții locative.
Localizare:	Strada Constantin Stamati, s. Peresecina.
Succintă descriere proiect:	Porțiunea de drum din proiect, este unicul care unește partea de nord a satului, care traversează pe lângă biserica Sf. Ioan Teologul, către obiectivele sociale din localitate Primărie, Centrul de Sănătate, oficiu poștal, piața agricolă. Dezvoltând infrastructura de drumuri în zona respectivă noi creăm noi oportunități pentru atragerea investițiilor, realizării proiectelor din domeniul turismului. Vor fi create condiții mai bune, oferea accesibilității cetățenilor către gospodării și durabilitatea drumului în timpul ploilor. Proiectul dat prevede reparația capitală a porțiunii de drum de pe strada Constantin Stamati. Odată cu realizarea proiectului vom schimba situația în bine la nivel local Starea existentă a drumului este deplorabilă. Lungimea drumului este de 0,7 km, care este deteriorat complet și în timp ploios ori la topirea zăpezilor este impracticabil. Pentru a opri degradarea acestui drum, este nevoie de reparația capitală prin astuparea părții carosabile cu beton pe toată lungimea de 0,7 km.
Activități cheie:	1. Formarea echipei de implimentare; 2. Lansarea proiectului și informarea populației; 3. Selectarea companiei care va efectua lucrările de reabilitare a drumului de pe strada C. Stamati; 4. Contractarea și efectuarea lucrărilor; 5. Recepționarea lucrărilor; 6. Mediatizarea procesului de implimentarea a proiectului.
Rezultate așteptate:	Va fi renovat 0,7 km de drum, amenajarea și readucerea la profil a 700 m² de acostamente, sădirea gazonului pe fîșia de protecție a drumului. Reducerea timpului de deplasare, prin renovarea a 0,7 km de drum. Creșterea accesului populației spre obiectivele sociale și piața agricolă. Ridicare nivelului de trai a populației. Asigurarea durabilității a cel puțin 200 case ale oamenilor prin excluderea riscului de vibrație a terenului în timpul deplasării transportului auto pe acest drum.
Statutul proiectului:	Proiectul se afla în faza de inițiere întocmire deviz local.
Responsabil și parteneri:	APL Peresecina; Programul "Comunitatea Mea"
Durată estimativă:	6 luni
Costuri estimative:	1700 mii Lei
Potențiale surse de cofinanțare:	Finantare externa – granturi; Contributie APL Peresecina; Contributie populație, după caz;

Fișa de proiect 2.

Titlul proiectului:	Amenajarea Pieței agricole locale din s.Peresecina
Obiectiv :	Obiectivul general: Susținerea dezvoltării sectorului agricol din s. Peresecina, precum și încurajarea activității producătorilor agricoli locali și din regiune în accesarea pieței de desfacere și atragerea investițiilor. Obiectivele specifice: 1. Crearea unei infrastructuri specifice comercializării produselor agroalimentare din localitate. 2. Promovarea produselor și a producătorilor din sat și din satele vecine.
Obiectiv din strategie	Economie diversificată și dezvoltată, patrimoniu valorificat la maximum, cu condiții optime pentru investiții
Localizare:	s.Peresecina r. Orhei, traseul internațional
Succintă descriere proiect:	Acest proiect se încadrează în: - Strategia de Dezvoltare socio-economică a s. Peresecina pentru anii 2021-2026. Propunerea de proiect are drept scop susținerea activităților fermierilor și promovarea producției agricole autohtone, care va contribui la dezvoltarea localității și va limita migrația. Acțiunea noastră vizează problema sectorului agroalimentar care nu este suficient valorificat conform potențialului de producție de care dispune localitatea noastră și cei din satele vecine. Această situație este determinată de următorii factori: - dificultăți în comercializarea produselor și absența unei infrastructuri adecvate; - fragmentarea sectorului agricol în mici gospodării țărănești; - instabilitatea prețurilor; - acces limitat al producătorilor la piețe; - costuri mari de producție și competitivitate scăzută.
Activități cheie:	Organizarea licitației pentru execuția lucrărilor -Întocmirea documentației de licitație (caietul de sarcini) -Publicarea anunțului în Buletinul de Achiziții Publice privind organizarea licitației -Primirea și înregistrarea ofertelor -Organizarea licitației, deschiderea ofertelor -Evaluarea ofertelor și selectarea antreprenorului în conformitate cu criteriile stabilite în documentația de licitație -Încheierea și semnarea contractului, înregistrarea lui Amenajarea Pieței agricole locale Construcția drumurilor de acces Pregătirea terenului Construcția fundației Construcția structurii metalice Montarea panourilor Montarea pardoselii Montarea tâmplăriei (uși + ferestre) Racordarea la rețeaua de apă Racordarea la rețeaua de canalizare Racordarea la rețeaua de gaz Racordarea la rețeaua de energie electrică Instalarea meselor

Rezultate așteptate:	Condiții îmbunătățite pentru activitatea sectorului agroalimentar din localitate Potențialii producători agricoli care vor beneficia de facilitățile Pieței Agricole Facilități create pentru comercializarea producției agricole: condiții sanitare adecvate, posibilități de a comercializa indiferent de anotimp, acces la utilități publice, prețuri mici pentru închiriere spații, amplasare avantajoasă lângă traseul internațional auto, acces direct la drumurile naționale. Teren destinat pieței amenajată și racordată la utilitățile publice și drum de acces Proiect promovat Activități ale proiectului monitorizate și evaluate. Obiect dat în exploatare și transmis la bilanțul APL
Statutul proiectului:	Idee de proiect
Responsabil și parteneri:	Coordonatorul local, angajați APL Antreprenor selectat care va efectua lucrările de construcție.
Durată estimativă:	Ianuarie 2021- februarie 2022
Costuri estimative:	2200 mii lei
Potențiale surse de cofinanțare:	Contribuția APL- 500 mii lei Surse externe

Fișa de proiect 3.

Titlul proiectului:	Sănătatea copiilor este o prioritate!
Obiectiv :	Crearea unui mediu accesibil și favorabil pentru fiecare copil
Obiectiv din strategie	Instituții educative cu infrastructură dezvoltată dotate cu material didactic, cu activități culturale diversificate și servicii sociale accesibile și solicitate.
Localizare:	Liceul Teoretic „Alexandru Donici”
Succintă descriere proiect:	Proiectul este elaborat pentru renovarea sălilor de sport, în scopul organizării eficiente a lecțiilor din <i>Aria curriculară Sport</i>. Proiectul prevede renovarea completă a spațiului și transformarea acestuia într-o sală de sport complet utilată, care să contribuie la îmbunătățirea condițiilor de organizare a procesului educațional în domeniul sportului și crearea de condiții mai bune pentru practicarea sportului. Instituția dispune de 2 săli de sport- o sală în blocul claselor primare și o sală de sport în blocul claselor gimnaziale și liceale. În aceste săli își desfășoară activitatea 771 de elevi de 2 ori pe săptămână în cadrul orelor de educație fizică, 30 de elevi în cadrul secției de atletică, de 2 ori de săptămână, 40 de elevi la secția de baschet, de 2 ori de săptămână, 30 de elevi la secția de volei, de 2 ori de săptămână, 30 de elevi la secția de tenis, de 2 ori de săptămână, 20 de elevi la secția lupte libere, de 2 ori de săptămână. Sălile de sport de la liceu necesită schimbarea pardosolei, tavanului, tencuirea pereților, instalarea caloriferelor, ventilatoare, aer condiționat, instalarea unui bloc sanitar, vestiar pentru fete și băieți, schimbarea rețelei electrice. Argument 1. Este deteriorat podul, pereții, care pun în pericol sănătatea copiilor; Argument 2. Pardoseala este din porțiuni de cauciuc sub care s-a format un strat de mușgai din cauza umidității persistente și ventilării insuficiente; Argument 4. Aerul devine toxic din cauza mirosului de cauciuc, mușgai ș.a; Argument 5. Lipsa unui bloc sanitar pentru fete și băieți, deoarece accesul în sala de sport este separat; Argument 6. Lipsa vestiarelor pentru fete și băieți atât în școală cât și în sală, astfel elevii sunt nevoiți să poarte toată ziua costumul de sport sau să-și schimbe costumul în sala de clasă, pe rând; Concluzie: Ambele săli de sport nu asigură sănătatea siguranța și protecția integrității fizice și psihice pentru fiecare copil.
Activități cheie:	1. Calcularea suprafeței pardosolei, tavanului, pereților sălilor de sport; 2. Elaborarea devizului de cheltuieli; 3. Desfășurarea procedurii de achiziții prin intermediul platformei Achiziții.md; 4. Identificarea agenților economici, care dețin capacitatea tehnică de a îndeplini caietul de sarcini; 5. Încheierea contractului; 6. Prezentarea procesului-verbal, care urmează a fi avizat de responsabilul tehnic; 7. Executarea transferului bancar.
Rezultate așteptate:	Sălile de sport vor fi renovate, conform standardelor de calitate a

	instituțiilor din perspectiva școlii prietenoase copilului. Astfel 771 de elevi vor avea acces la un mediu favorabil dezvoltării fizice și psihice.
Statutul proiectului:	Proiect investițional de dezvoltare comunitară în domeniul educației
Responsabil și parteneri:	Primăria Peresecina, Liceul Teoretic „Alexandru Donici”
Durată estimativă:	Până la 12 luni
Costuri estimative:	1500 mii lei
Potențiale surse de cofinanțare:	Surse externe

Fișa de proiect 4.

Titlul proiectului:	Serviciul Public de Aprovizionare cu apa - Inlocuirea turnului de apa la fântâna de la liceul teoretic A. Donici.
Obiectiv :	Asigurarea serviciului public de furnizare apa potabila de calitate catre consumatori
Obiectiv din strategie	Infrastructură dezvoltată și accesibilă pentru toți, mediu curat, cu servicii comunale de calitate și disponibilitatea spațiului pentru construcții locative
Localizare:	s. Peresecina.
Succintă descriere proiect:	Conform datelor recensământului din anul 2014, Peresecina număra 8114 locuitori. Intravilanul satului are o suprafață de circa 3,78 kilometri pătrați, cu un perimetru de 9,43 km, în timp ce suprafața totală a localității este de cca 50,5 km² (5049,4 ha). Teritoriul satului este aprovizionat cu apă potabilă în proporție de 90%, gestionarea apeductelor este realizată de către 2 agenți economici privați, 5 asociațiile obștești a utilizatorilor de apă potabilă din sectoarele de reședință a fântânilor arteziene și Întreprinderea Municipală „Servicii comunale Peresecina”. Dacă rețeaua de apeduct și fântânile arteziene gestionate de agenții economici și asociațiile obștești sunt construite după anul 2000, atunci situația fântânilor arteziene și a rețelei de apeduct gestionate de Întreprinderea Municipală „Servicii comunale Peresecina” este devastatoare, datând din anul 1969. Prin urmare, problema stringentă cu care se confruntă cei 685 locuitori din centrul localității, dintre care 357 femei și 328 bărbați, cât și cei 790 copii de la Instituția publică Liceul teoretic „A. Donici” este calitatea proastă a apei potabile. Acest fapt este confirmat de rapoartele analizelor de laborator efectuate de către Centrul de Sănătate Publică Orhei, potrivit cărora calitatea apei se înrătățește când este distribuită în țeve din turnul de apă, fiind contaminată cu impurități de rugină de la turn. Din cauza bugetului auster, Administrația Publică Locală nu reușește să remedieze problema turnului de apă, efectuând doar reparații curente a turnului și instalând filtre la distribuția apei în instituție, însă aceste măsuri sunt insuficiente. Locuitorii zonei, preponderent bătrâni, nu contribuie la îmbunătățirea calității apei, aplicând doar metode individuale de tratare. În consecință, potrivit datelor statistice privind principalele maladii a populației din satul Peresecina, bolile gastro-intestinale și hepatice în rândul populației constituie 40 % Prin inlocuirea turnului de apa se vor solutiona mai multe probleme care sunt intr-un lant interdependente unele de altele.
Activități cheie:	Intocmire deviz; proiect tehnic; executie lucrari; punere in functiune; promovare proiect;
Rezultate așteptate:	- Îmbunătățirea calitatii apei; - Extinderea rețelei de furnizare; - Cresterea numarului de consumatori; - Îmbunătățirea sanatații consumatorilor de apa; - Consum responsabil de apa potabila;
Statutul proiectului:	Proiectul se afla in faza de initiere intocmire deviz local.
Responsabil și parteneri:	Im Servicii Comunale; APL Peresecina; Comunitatea Mea
Durată estimativă:	6 luni de la obinerea finanțării
Costuri estimative:	650,000 Lei
Potențiale surse de cofinanțare:	Finantare externa – granturi; Contributie APL Peresecina; Contributie populatie, dupa caz;

Fișa de proiect 5.

Titlul proiectului:	Îmbunătățirea eficienței energetice a instituției de învățământ timpuriu „Mugurașii”
Obiectiv :	Îmbunătățirea accesului la servicii și utilități publice de calitate.
Obiectiv din strategie	Instituții educative cu infrastructură dezvoltată dotate cu material didactic, cu activități culturale diversificate și servicii sociale accesibile și solicitate.
Localizare:	Grădinița de copii nr. 3 Mugurașii, s. Peresecina,
Succintă descriere proiect:	- Reducerea intensității energetice și creșterea eficienței energetice reprezintă o direcție prioritară pentru Republica Moldova, de natură să consolideze securitatea energetică a țării. Intensitatea energetică în Republica Moldova este de aproximativ trei ori mai mare decât în UE. Acest lucru înseamnă că, în medie, instituțiile publice din Republica Moldova consumă de trei ori mai multă energie, pentru a produce aceeași producție ca și instituțiile din UE. - Proiectul “Îmbunătățirea eficienței energetice a instituției de învățământ timpuriu „Mugurașii”” corespunde domeniilor de intervenție a dezvoltării regionale. Scopul proiectului constă în reducerea cheltuielilor de încălzire și îmbunătățirea infrastructurii instituțiilor publice. Economisirea energiei și îmbunătățirea eficienței energetice reprezintă cel mai rapid, ecologic și rentabil mod de a aborda siguranța energetică, echitatea globală în domeniul energiei, protecția mediului și de a asigura o creștere economică durabilă pe termen lung. Fiind o instituție de învățământ tipică, aceasta absoarbe cele mai mari cheltuieli pentru întreținerea clădirii și serviciilor comunale. Prin realizarea acestui proiect ne propunem să eficientizăm aceste cheltuieli și respectiv să le prioritizăm pentru realizarea nemijlocită a procesului instructiv-educativ. - Un alt avantaj pe care-l vom atinge în urma implementării proiectului dat sunt termoizolarea și reparațiile capitale a fațadei clădirii, consolidarea temeliei, renovarea sistemului de ventilare care nu a fost finisat. - Beneficiarii proiectului: comunitatea, Instituția publică de învățământ timpuriu „Mugurașii”, 250 copiii vîrstă 3-7 ani instituționalizați și 45 angajați. - Beneficiile unor astfel de realizări au un impact major asupra beneficiarilor: - beneficii economice – reducerea cheltuielilor pentru încălzire și redirecționarea surselor financiare pentru alte necesități; - beneficii sociale – asigurarea necesarului de încălzire accesibil financiar pentru autoritățile publice, cu venituri modeste. Clădirile care dispun de o încălzire mai eficientă oferă și beneficii pentru sănătate. Confortul îmbunătățit al elevilor, cadrelor didactice și angajaților din cauza climatului interior îmbunătățit. Creșterea numărului de elevi instituționalizați în instituție. Creșterea capacităților de gestionare a proiectelor; - beneficii pentru mediu – clădirile publice și în general toate clădirile reprezintă cea mai mare sursă de emisii de CO₂, implimentînd proiectul “Îmbunătățirea eficienței energetice a

	instituției de învățământ timpuriu „Mugurașii” ar influența esențial la ameliorarea climei. Rezultatele proiectului pe termen lung sunt: - creșterea eficienței energetice a clădirilor este esențială nu doar pentru atingerea obiectivelor naționale referitoare la eficiența energetică pe termen mediu, ci și pentru a îndeplini obiectivele pe termen lung ale strategiei europene privind schimbările climatice și trecerea la o economie competitivă cu emisii scăzute de dioxid de carbon; - consolidarea clădirilor: reparația acoperișului și pereților exteriori, renovarea intrărilor în clădiri; - reducerea cheltuielilor pentru încălzire, avînd posibilitatea întrebunătățirii surselor financiare economisite pentru îmbunătățirea procesului de studii; - creșterea rezistenței clădirilor împotriva factorilor atmosferici va contribui la dispariția igrasiei, rezistența în timp și îmbunătățirea infrastructurii clădirilor.
Activități cheie:	1. formarea echipei de implementare; 2. lansarea proiectului și aducerea la cunoștință populației; 3. selectarea companiei care va efectua lucrările de termoizolare și reparație a fațadei instituției; 4. contractarea și efectuarea lucrărilor de termoizolare și reparație; 5. recepționarea lucrărilor; 6. mediatizarea procesului de implementarea a proiectului.
Rezultate așteptate:	- măsuri de eficientizare eficientă a clădirii realizate: 3050 m.p. pereți exteriori termoizolați și reparați, 2 intrări în clădire, 10 m.p. elemente de scări, 380 m.p. pereu din beton, 25 m.p. copertine la intrările în clădiri și subsoluri; - 1 Plan privind asigurarea durabilității proiectului elaborat și aprobat; - 1 campanie de sensibilizare a societății în privința îmbunătățirii eficienței energetice și modernizării serviciilor publice.
Statutul proiectului:	Proiectul se afla in faza de initiere intocmire deviz local.
Responsabil și parteneri:	APL Peresecina; Comunitatea Mea
Durată estimativă:	6 luni de la obinerea finanțării
Costuri estimative:	1700 mii Lei
Potențiale surse de cofinanțare:	Finantare externa – granturi; Contributie APL Peresecina; Contributie populatie, dupa caz;

Anexa 2. Sesiunea de prioritizare a proiectelor eligibile finanțării din partea programului CM

În ziua nr. 3 din cadrul atelierului de planificare strategică organizat pe 19,20,23 noiembrie 2020 facilitatorul CM, dl Igor Mironiuc, a organizat o sesiune de prioritizare a proiectelor eligibile finanțării în cadrul programului de proiecte de până la 60 000 USD finanțat de USAID prin intermediul proiectului Comunitatea Mea, cu condiția că comunitatea parteneră asigură cel puțin 35% din costul total al proiectului.

Din planurile de acțiuni ale obiectivelor strategice elaborate în cadrul atelierului de planificare strategică, au fost selectate proiectele ce presupun eforturi financiare mai mari de 60 000 USD.

După prezentarea părții teoretice privind eligibilitatea proiectelor pentru a fi înaintate finanțării din partea programului CM, grupul de planificare a stabilit dacă ideile de proiect examinate, sunt potrivite pentru cofinanțarea programului CM, folosind criteriile minime de evaluare a unui proiect prezentate participanților:

- Dacă ideea de proiect este acceptabilă conform definiției formulate de programul CM;
- Dacă ideea de proiecte reflectă o prioritate formulată de cetățeni;
- Dacă proiectul poate fi implementat cu o finanțare de până la 60 000 USD din partea programului CM;
- Dacă sunt siguri că comunitatea va putea asigura contribuția de cel puțin 35% din costul total al proiectului;
- Dacă proiectul poate fi finalizat în termen de 12 luni.

După acest exercițiu, grupurile mici au prezentat rezultatele examinării efectuate, întregului grup de participanți. Proiectele care au corespuns tuturor criteriilor, au fost înaintate pentru votare, după cum urmează:

- 1) Servicii comunale – canalizare.
- 2) Schimbarea rezervoarelor de apă
- 3) Amenajarea trotuarelor cu pavaj
- 4) Reabilitarea infrastructurii drumurilor
- 5) Construcția pieței agricole
- 6) Reparația sălii de sport școala primară
- 7) Reparația sălii de sport liceu
- 8) Restaurarea monumentelor și a spațiilor adiacente
- 9) Extinderea sediului primăriei

După prezentarea proiectelor, participanții la atelier au votat online, fiecare participant a beneficiat de 3 voturi. Participanții au avut posibilitatea să ofere toate 3 voturi ca vot pentru unul din cele 17 proiecte, sau câte unul pentru fiecare proiect, pe care îl consideră cel mai important pentru comunitate.

Ca rezultat al votării, proiectul, a acumulat voturi.

Ulterior, facilitatorul CM, Igor Mironiuc, a prezentat condițiile și termenele limită de scriere și depunerea proiectul spre finanțare către programul CM.